

“**கிசலூலி தூர்லிஃகிசன் கடலு கலடர்லு கிசுலுசலசன்**
அலனலத்து குடிமக்களுக்கும் நிபாயலன பீரதிநிதித்துலம்”
FAIR REPRESENTATION FOR ALL CITIZENS



லகிவரலு றுலசு கலலுலித கடலு
கலர்லுலுசலசு னுலுலி கலர்லு கலலுலி
கலர்லு ஃசலசல

தேர்தல் முறைமையின் சீர்திருத்தங்களுக்காக பாராளுமன்றத்
தெரிசுமுலிற்ரு ப.வ்ரலின் முன்மொழிவுகள்

**PAFFREL'S PROPOSAL TO THE PARLIAMENTARY SELECT COMMITTEE
FOR REFORMS TO THE ELECTORAL SYSTEM**

සියලුම පුරවැසියන් සඳහා සාධාරණ නියෝජනයක්



**මැතිවරණ ක්‍රමයේ සංශෝධන සඳහා
පාර්ලිමේන්තු හේරිම් කාරක සභාවට
ඡන්දය යෝජනා
-2021-**

**මැතිවරණය ක්‍රමයේ සංශෝධනය සඳහා
පැලරල් සංවිධානයේ යෝජනා - 2021**

2021.10.15

පැලරල් ප්‍රකාශනයක්

පිටකවර හා පිටු සැකැස්ම
පැලරල් මාධ්‍ය අංශය

ප්‍රකාශනය:

පැලරල්

නො. 16, බර්ඩ් පෙදෙස, පාමංකඩ පාර, කොළඹ 06.

Tel: 011 2 558 570/1 Fax: 011 2 558 572

paffrel@sltnet.lk

www.paffrel.lk

පටුන

සිංහල මාධ්‍ය	01 - 30
தமிழ் பிரிவு	35 - 65
English section	71 - 93
ඇමුණුම්	94 - 117

■ පෙරවදන	01
■ මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ විශේෂ තේරීම් කාරක සභාව පිළිබඳ පසුබිම	03
01. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන ක්‍රමයන්හි නියෝජනය ක්‍රමයක තිබිය යුතු මූලික ලක්ෂණ	05
02. පූර්ව ඡන්ද ක්‍රමයක අවශ්‍යතාවය	09
03. අපේක්ෂක වියදම් සීමා කිරීම	13
04. මැතිවරණ එක් දිනයක පැවැත්වීම	14
05. මැතිවරණ කැලැන්ඩරයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම	15
06. මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය, දැනට මැතිවරණ නීතියේ ඇති අඩුපාඩු හඳුනාගෙන යාවත්කාලීන කිරීම	15
07. ප්‍රමාණවත් කාන්තා නියෝජනය තහවුරු කිරීම	19
08. වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශ	20
09. ජාතික ලැයිස්තුව මගින් අපේක්ෂකයන් තෝරා ගැනීම.	21
10. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව	22
11. දේශපාලන පක්ෂ ලියාපදිංචිය	23
12. සියලුම ඡන්දදායයින්ගේ ඡන්ද අයිතිය තහවුරු කිරීම	25
13. අපේක්ෂකත්වය	27
14. මහජන නියෝජනයන් පක්ෂ මාරුකිරීම	28
15. පුරවැසි කාර්යභාරය	28
16. මන්ත්‍රී ධුරය අහිමිවිය හැකි අවස්ථා	29
17. සීමානිර්ණය	30

❦

පෙරවදන

❦



ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රම සංශෝධන සඳහා පත්කරනු ලැබූ සෑම පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාරක සභාවක් සඳහාම පැරේල් සංවිධානය සිය යෝජනා ඉදිරිපත් කරනු ලැබීය. එමෙන්ම 2021 මැයි මස 05 වන දින කතානායකවරයා විසින් මැතිවරණය ක්‍රමයේ සංශෝධනය සඳහා පත්කරන ලද පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාරක සභාව සඳහාද පැරේල් සංවිධානය ලිඛිතව සිය යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලදී. එපමණක් නොව එම යෝජනා පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාරක සභාව ඉදිරියේ 2021 ජූලි මස 14 වන දින ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුවේදී වාචිකව ඉදිරිපත් කරන ලදී.

මෙම තේරීම් කාරක සභාව පත්වූ වහාම අප මේ පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කල අතර ඒ සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට ජනතාව පොළඹවන ලදී. එමෙන්ම මේ පිළිබඳව අප පාර්ලිමේන්තුව නියෝජනය කරන දේශපාලන පක්ෂ සියල්ලම සමග සාකච්ඡා කිරීමට ඉල්ලීම් කල අතර ඉන් දේශපාලන පක්ෂ කිහිපයක් සමග මුහුණට මුහුණලා සාකච්ඡා කිරීමට හැකිවූ අතර තවත් පක්ෂ කිහිපයක් සමගින් සුම් තාක්ෂණය ඔස්සේද දුරකතන මාර්ගයෙන්ද සාකච්ඡා කරන ලදී. එමෙන්ම පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාරක සභාවේ සභාපති ගරු අමාත්‍ය දිනේෂ් ගුණවර්ධන මහතා සහ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්, පළාත් පාලන මන්ත්‍රීවරුන් හා වරියන් සමගද සාකච්ඡාවන් පවත්වන ලදී.

ඊට අමතරව දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සිවිල් සංවිධාන, විශ්ව විද්‍යාල ආචාර්යවරුන්, වෘත්තීය සමිති නායකයින්, විශ්ව විද්‍යාල ශිෂ්‍යයින්, පැරේල් සම්බන්ධීකාරකවරුන්, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල හා කාර්ය මණ්ඩලය ඇතුලු බොහෝ කණ්ඩායම් සමග සිදුකරන ලද සාකච්ඡා මත පදනම්ව පැරේල් සංවිධානය මෙම යෝජනා සකස්කරන ලදී.

මේ සඳහා සහාය වූ අදහස් දැක්වූ සියලුම පාර්ශවයන්ට පැරේල් සංවිධානය ගෞරවනීය ස්තූතිය පිරිනමන අතර මෙම යෝජනාවලිය ඉදිරි මැතිවරණ ක්‍රමය සංශෝධන සකස් කිරීමේදී පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාරක සභාවට ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇතැයි අප විශ්වාස කරමු.

රෝහණ හෙට්ටිආරච්චි
විධායක අධ්‍යක්ෂ
පැරේල් සංවිධානය

මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ විශේෂ තේරීම් කාරක සභා පිළිබඳ පසුබිම

මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ කාරක සභාව - 2003

2003 අගෝස්තු මස 28 වන දින මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා විශේෂ පාර්ලිමේන්තු කාරක සභාවක් පත් කරන ලද අතර එහි අතුරු වාර්ථාව 2004 ජනවාරි මස 23 වන දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී.

මෙම තේරීම් කාරක සභාව සඳහාද පැරැරල් සංවිධානය සිය යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලද අතර එම විශේෂ කාරක සභා වාර්ථාවේ සඳහන් වූ නිර්දේශයන් මත ඡන්ද විමසීමකදී ඡන්දදායකයා හඳුනාගැනීම සඳහා හැඳුනුම්පත අනිවාර්ය කිරීම සඳහා වූ නීතිමය ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් කිරීම සඳහා 2004 අංක 14 දරණ ඡන්ද විමසීම් (විශේෂ විධිවිධාන) පනත පාර්ලිමේන්තුව සම්මත කරන ලදී. (පසුව 2006 වර්ෂයේ සහ 2008 වර්ෂයේ පැරැරල් සංවිධානය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය හමුවට ගොස් එකී නීතිය බලගන්වා ගන්නා ලදී.)

මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ කාරක සභාව - 2006

2006 අප්‍රේල් 4 වන දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාවක් අනුව ඡෛත්‍ය මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳව කාරක සභාවක්, පාර්ලිමේන්තුව විසින් පත් කරන ලද අතර එහි ද සභාපතිත්වය දරණ ලද්දේ දිනේෂ් ගුණවර්ධන මහතා විසිනි. එහි අතුරු වාර්ථාවක් 2007 ජූනි 5 වන දින ඉදිරිපත් කරන ලදී.

එසේම 2006 වසරේදී ස්ථාපනය කරන ලද විශේෂ කාරක සභාවේ නිර්දේශ අනුව පලාත් පාලන මැතිවරණ සඳහා සහ පලාත් සභා සඳහා මිශ්‍ර මැතිවරණ ක්‍රමය මේ වන විට හඳුන්වා දී තිබේ. එසේම එකී කාරක සභාව විසින් නිර්දේශ පදනම්ව කාන්තා නියෝජනය සහතික කිරීම පිළිබඳව ප්‍රතිපාදන පලාත් පාලන ඡන්ද විමසීම් ආඥා පනතට සහ පලාත් සභා ඡන්ද විමසීම් පනතට එක් කර තිබේ. ඒ අතර එකී විශේෂ කාරක සභා දෙක මගින් නිර්දේශ කරන ලද බොහෝ නිර්දේශයන් තවමත් ක්‍රියාත්මක වී නොමැත.

2021 අප්‍රේල් 05 වන දින විදේශ අමාත්‍ය සහ සභානායක දිනේෂ් ගුණවර්ධන මහතා විසින් ඡෛත්‍ය මැතිවරණ සහ ඡන්ද විමසීම් ව්‍යහයේ හා නීති රීතිවල ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුනාගැනීමටත්, ඒ සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය සංශෝධන ඉදිරිපත් කිරීමත් සඳහා වන විශේෂ තේරීම් කාරක සභාවක් පත් කල යුතු බවට යෝජනාවක් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී.

2021 මැයි 5 වන දින කථානායකවරයා විසින් 14 දෙනෙකුගෙන් යුතු මෙම කාරක සභාව සඳහා මන්ත්‍රීවරුන් නම්කරන ලදී. ඒ අනුව දැනට පවත්නා මැතිවරණ සහ ඡන්ද විමසීම් ව්‍යුහයේ හා නීතිරීති වල පවතින අඩුපාඩු හඳුනාගැනීම සඳහා සහ ඒ හා සම්බන්ධයෙන් කල යුතු සංශෝධන නිර්දේශ කිරීම මෙම පාර්ලිමේන්තු විශේෂ කාරක සභාවේ කාර්යය විය.

කාරක සභාව 2021 මැයි 17 දින පළමු වරට රැස්වූ අතර මහජනතාවගෙන් යෝජනා ලබාගැනීම සඳහා බවට තීරණය කල අතර ඒ අනුව 2021 ජූනි 19 දින දක්වා කාරක සභාව වෙත මහජන අදහස් ඉදිරිපත් කරන ලෙස පුවත්පත් සහ විද්‍යුත් මාධ්‍ය මගින් නිවේදනය කරන ලදී.

පැවති කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්ත තත්වය හමුවේ මෙම කාලය දීර්ඝ කරන ලෙස පැරැරල් සංවිධානය ඉල්ලා සිටින ලද අතර ඒ අනුව එම කාලය ජූනි මස 30 වන දින දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී. මෙම කමිටුවේ සාමාජිකයින් ලෙස අමාත්‍ය දිනේෂ් ගුණවර්ධන (සභාපති), අමාත්‍ය නිමල් සිරිපාල ද සිල්වා, අමාත්‍ය මහාචාර්ය පී.එල්. පීරිස්, අමාත්‍ය පවිත්‍රාදේවි වන්නිආරච්චි, අමාත්‍ය ඩග්ලස් දේවානන්ද, අමාත්‍ය විමල් වීරවංශ, අමාත්‍ය එම්.යූ.එම් අලි සබ්බි, රාජ්‍ය අමාත්‍ය ජීවන් තොණ්ඩමන්, පා.ම අනුර කුමාර දිසානායක, පා.ම කබීර් හමීම්, පා.ම ආර්.එම් රංජිත් මද්දුමබණ්ඩාර, පා.ම මනෝ ගනේෂන්, පා.ම එම්.ඒ සුමන්තිරන්, පා.ම මධුර විතානගේ හා පා.ම සාගර කාරියවසම් යන මහත්ම මහත්මීන් පත්වී ඇති අතර පසුව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා සහ පා.ම රාචුල් හකීම් මහතා කමිටුවට පත්කරන ලදී. එමෙන්ම ඔවුනට අවශ්‍ය තාක්ෂණික සහාය ලබාදීම සඳහා ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලයේ උපකුලපති ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය සුදන්ත ලියනගේ, ආචාර්ය අනුර කරුණාතිලක, නීතීඥ සුරේන් ප්‍රනාන්දු, මහාර්ය පී. බාලසුන්දරම්පිල්ලෙයි සහ බාලවන්දන් ගෞතමන් මහත්වරුන් ඇතුළත් පස්දෙනෙකුගෙන් යුත් කමිටුවක් පත්කර ලදී.

(1041 පිටුව - හැන්සාර්ඩ් වාර්ථාව-2021 අප්‍රේල් 5 දින)


ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රමය වෙනස් කිරීමේදී
අවධානය යොමුකළ යුතු කරුණු


01.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන ක්‍රමයන්හි නියෝජන ක්‍රමයක හිඬිය යුතු මූලික ලක්ෂණ

- I. සෑම මහජන මතයකටම ඒ ඒ ධාරිතාව අනුව යථාර්තවාදී නියෝජනයක් ව්‍යවස්ථාදායකය තුළ හිමි විය යුතුය. මෙබඳු තත්ත්වයකදී ව්‍යවස්ථාදායකය නිර්මාණය වීම සඳහා මැතිවරණ කොට්ඨාශ පිහිටවන ආකාරය, ඡන්ද දායකයා ඡන්දය ප්‍රකාශ කරන ආකාරය, ඡන්දය ගණනය කරන ආකාරය, තේරීපත් කරන ආකාර, ව්‍යවස්ථාදායකයෙහි පුරප්පාඩු පුරවන ආකාරය යන මූලිකාංග අන්තර්ගත විය යුතුය.
- II. නියෝජන ක්‍රමයක අන්තර්ගත විය යුතු මූලික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ගුණාංගයක් වන්නේ එහි සරල බවයි. එය සෑම ඡන්දදායකයෙකුටම පහසුවෙන් තේරුම්ගත හැකි විය යුතුය.
- III. ස්ථාවර ආණ්ඩුවක් පත් කර ගැනීමට හැකියාව තිබිය යුතුය. (විධායක ජනාධිපති ක්‍රමයකදී මෙම එතරම් බල නොපායි)
- IV. මැතිවරණ ක්‍රමය පිළිබඳ ජනතාවගේ විශ්වාසය.

මැතිවරණ ක්‍රමය කෙතරම් සාධනීය වුවද ඒ පිළිබඳව ජනතා විශ්වාසය නොමැති නම් එහි මූලික අරමුණ බිඳීයයි. එබැවින් එකී විශ්වාසය තහවුරු වන ආකාරයට ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා කටයුතු කළ යුතුය.

රටක මැතිවරණ ක්‍රමයක් නිර්ණය කිරීමේදී එය හුදකලාව සිදුකළ නොහැකිය. මැතිවරණ ක්‍රමය සෑම විටම එම රටේ ආණ්ඩුක්‍රම ආකෘතිය හා සමනුපාතව ගමන් කළයුතුය. එනම් දේශපාලන විධායකයේ ස්වභාවය මෙහිදී සලකා බැලිය යුතුය. එවැනි ආකෘති කිහිපයක් පෙන්වාදිය හැකිය.

- ❖ කැබිනට් විධායක ආකෘතිය
- ❖ ජනාධිපති විධායක ආකෘතිය
- ❖ ජනාධිපති කැබිනට් මිශ්‍ර ආකෘතිය

එනම් ඕනෑම දේශපාලන ක්‍රමයකදී, දේශපාලන සංස්කෘතියේ ස්වභාවය, ඡන්දදායක වර්ගාව ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය, දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමයේ ස්වභාවය නියෝජන ක්‍රමයේ ක්‍රියාකාරීත්වයට බලපායි. ඊට අමතර අප නව නියෝජන ක්‍රමයක් සලකා බැලීමේදී තාක්ෂණික කරුණු අහිබවා නියෝජන ක්‍රමයේ හරයාත්මක කරුණු, නියෝජන ක්‍රමයේ ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳව දැඩි සැලකිල්ලක් දැක්විය යුතුය. එමෙන්ම මැතිවරණ ක්‍රමය, රටේ අනාගත ආර්ථික, සමාජයීය හා දේශපාලන අභිවෘද්ධිය පිළිබඳව සැලකිලිමත්වෙමින් සම්පාදනය කළයුතුය.

02. පවතින මැතිවරණ ක්‍රමයට ඇති වොදනා සලකා බැලිය යුතුය.

- I. කොට්ඨාශයකට වගකියන මහජන නියෝජිතයෙක් නොමැතිකම
- II. ඡන්දදායකයින් හා නියෝජිතයින් අතර දුරස්ඛව
- III. විශාල ප්‍රදේශයක ප්‍රචාරක කටයුතු සිදුකිරීමට සිදුවීම
- IV. අධික වියදම
- V. දූෂිත පුද්ගලයින්ට ජයග්‍රහණ සඳහා වැඩි ඉඩකඩ
- VI. ස්ථාවර ආණ්ඩු පිහිටුවීමට නොහැකිවීම

03. සරල ඔහුහර ක්‍රමයට ඇති වොදනා සලකා බැලිය යුතුය.

- I. මහජන මතය නිසිලෙස නියෝජනය නොවීම (බහුපක්ෂ ක්‍රමයේදී අදාල බල ප්‍රදේශයෙහි බහුතරයක් අකැමැති පුද්ගලයා වුවද පත්විය හැකිය. ද්විපක්ෂ ක්‍රමයකදී එවැනි ගැටලුවක් ඇති නොවේ.)
- II. ඡන්දදායකයාට අපේක්ෂකයා තෝරාගැනීමට ඉඩකඩක් නොමැත.
- III. අපේක්ෂකයා තේරීමේදී පක්ෂ නායකයාට අසීමිත බලයක් හිමිවේ.
- IV. මහජන නියෝජිතයින් ජාතික වශයෙන් තීන්දු ගන්නවා වෙනුවට තම පාක්ෂිකයන්/ ප්‍රදේශ මුල්කරගෙන තීන්දු ගැනීමට පෙළඹවීමක් ඇතිකරයි.
- V. අපේක්ෂකයන්ට නාමයෝජනා ලබාගැනීම තීරණාත්මකව වැදගත්වන බැවින් පක්ෂ නායකයා ප්‍රජාතන්ත්‍ර විරෝධීව හැසිරුණද ඊට අනුකූලව ක්‍රියාකිරීමට පෙළඹෙනු ඇත.
- VI. පවතින දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමයේ ස්වභාවය අනුව මහජන පදනමකින් තොර පුද්ගලයින් පාර්ලිමේන්තුවට තේරීපත්විය හැකිය.
- VI. සමහර මැතිවරණ කොට්ඨාශ වලට තරඟ කිරීමට (Block Vote - ස්ථාවර ඡන්ද පදනම හේතුකොටගෙන) අපේක්ෂකයින් අකැමතිවනු ඇත. ඒ අනුව පාර්ලිමේන්තුවට අවැසි පුද්ගලයින් අහිමිවනු ඇත.

04. සලකා බැලිය යුතු අනෙකුත් සමාජ හා දේශපාලන කරුණු

- I. නව මැතිවරණ ක්‍රමය රටේ අනාගත ආර්ථික, දේශපාලන, සමාජ සංවර්ධනය කෙරෙහි සුබවාදී පරිසරයක් නිර්මාණය කරන්නක් විය යුතුය.
- II. නව ක්‍රමය මගින් පවතින ක්‍රමයේ අඩුපාඩු මගහැරී යා යුතුය.
- III. මහජන මතය සාධාරණ ආකාරයෙන් පිළිබිඹු විය යුතුය.
- IV. පාර්ලිමේන්තුවේ මන්ත්‍රී දුර ප්‍රමාණය 225 ඉක්මවා නොයායුතුය.
- V. නව ක්‍රමය හේතුකොටගෙන දේශපාලන පක්ෂ වලට දැනට ලැබී ඇති නියෝජිතයන්ගේ ප්‍රමාණය බරපතල ලෙස අඩු නොවිය යුතුය.

ඉහත කරුණු සියලුම සලකා බලමින් පහත සඳහන් යෝජනා ඉදිරිපත් කරමු.

යෝජනා අංක 01

දැනට පවතින සමානුපාතික ක්‍රමය එසේම තබාගනිමින් එහි ඇති දුර්වලතාවලට සුදුසු පිළියම් යෙදීම

යෝජනා අංක 02

සමානුපාතික පදනම එසේම තබාගනිමින්ස කොට්ඨාශ හා ලැයිස්තු මිශ්‍ර මැතිවරණ ක්‍රමයක් සකස් කිරීම මෙහිදී අනුපාත 50% - 50% වඩා යෝග්‍ය වන අතර 60% - 40% වුවද සලකාබැලිය හැකිය. බහු පක්ෂ ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක වන තත්ත්වයක් තුළ අනුපාතයේ පරතරය වැඩිවුවහොත් එමගින් ජනමතය සාධාරණ ලෙස නියෝජනය නොවනු ඇත. එවැනි අවස්ථාවලදී එල්ලන ආසන ක්‍රමය විසඳුමක් වුවද ඒ හරහා මහජන නියෝජිතයින් ප්‍රමාණය වැඩිවිය හැකිය.

යෝජනා අංක 03

මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කය කුඩා කිරීම:

භූගෝලීය සාධකය, ජනගහනය හා අනෙකුත් විවිධත්වය සැලකිල්ලට ගෙන දැනට පවතින මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්ක 22 - 40 දක්වා වැඩිකර පවතින ක්‍රමය එසේම පවත්වාගැනීම, ඒ හරහා අපේක්ෂකයන්ගේ වියදම අඩුකරගත හැකි අතර අපේක්ෂකයන් හා ඡන්දදායකයන් අතර සම්පතාවය වර්ධනය කරගත හැක.

ඉහත කුමන යෝජනාව ක්‍රියාත්මක කළද පවතින දුර්වලතා අවම කරගැනීම සඳහා පහත සඳහන් ක්‍රම අනුගමනය කල යුතුය.

දුර්වලතාවය 01.

අපේක්ෂකයාට දැරීමට සිදුවන අතිවිශාල වියදම, දූෂිත පුද්ගලයින් ජයග්‍රහණය කිරීමේ වැඩි ඉඩකඩ

විසඳුම -

I. මැතිවරණ විෂය මාසිකරණ

මැතිවරණ ක්‍රමය වෙනස්වූ පමණින් අපේක්ෂකයා දරණ වියදම සීමානොවේ. මැතිවරණ කොට්ඨාශ කුඩා කලද මූල්‍ය ශක්තිය ඇති අපේක්ෂකයින් හට එකී කුඩා කොට්ඨාශයකට විශාල වියදමක් දැරිය හැකිය. එය ඡන්දදායකයා මිලදීගැනීම දක්වා වර්ධනය විය හැක. මෙම තත්ත්වය වළක්වාගැනීමට නම් අපේක්ෂක විෂය මාසිකරණ නීතියක් ගෙන ආ යුතු අතර ඒ හරහා මුදල් ඇති නැති කාටත් කල හැකි වියදම යම් පමණකට සීමාවනු ඇත.

II. සමාජ විරෝධී ව්‍යාපාර වලින් මුදල් ලබාගැනීම අපේක්ෂකත්වය හෝ මන්ත්‍රී ධුරය අහිමි වන ආකාරයේ නීති සම්පාදනය විය යුතු අතර අපේක්ෂකයෙකුට එක් පුද්ගලයෙකුගෙන් හෝ ආයතනයකින් ලබාගත හැකි ආධාර ප්‍රමාණය නීතිමය ප්‍රතිපාදන මගින් සීමාකල යුතුය.

III. ප්‍රචාරණ කටයුතු ප්‍රමිතිගත කල යුතුය.

IV. මැතිවරණ කොමිසම සෑම අපේක්ෂකයෙකු පිළිබඳ මූලික විස්තරයක් නිල ඡන්ද පත්‍රිකාව සමග සෑම ගෘහයකටම ලබාදිය යුතුය. ඊට අදාල ආකෘති පත්‍රයක් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් සකස්කල යුතුය.

දුර්වලතාවය 02.

කොට්ඨාසයකට වගකියන මහජන නියෝජිතයෙකු නොමැතිකම, ඡන්ද දායකයා හා නියෝජිතයින් අතර දුරස්ථ බව

විකල්ප -

- I. පළාත් පාලන ක්‍රමවේද තුළ කොට්ඨාසයකට වගකියන මන්ත්‍රීවරයෙකු අවශ්‍ය වුවත් පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයේදී එය වෙනස් ස්වරූපයක් ගනී. පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයන්ගේ කාර්යය නීති ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා මූල්‍ය පාලනයට හා අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියට සීමාවිය යුතුය. එවැනි තත්ත්වයකදී ඔහු කුමන දිස්ත්‍රික්කයක / කොට්ඨාශයෙන් පැමිණියද එය වැදගත් නොවනු ඇත.
- II. සංවර්ධන කටයුතු, සුබසාධන කටයුතු, සාධාරණ හා විනිවිදභාවයක් සහිතව බෙදී යන්නේ නම් සහ රටේ ආයතන ව්‍යුහයන් මනා ලෙස ක්‍රියාත්මක වන්නේ නම් කොට්ඨාශයකට මන්ත්‍රීවරයෙකු පත්වීම තීරණාත්මක නොවනු ඇත.
- III. නාමයෝජනා ලැයිස්තු සකස්කිරීමේදී සෑම දේශපාලන පක්ෂයක් හා කණ්ඩායමක්ම සියලුම මැතිවරණ කොට්ඨාශ වලට ඔවුන්ගේ එක නියෝජිතයෙකු හෝ අවම වශයෙන් නම් වන ආකාරයට නාමයෝජනා සකස්කල යුතු බවට නියම කල යුතුය. එවිට සෑම කොට්ඨාශයකටම කුමන හෝ දේශපාලන පක්ෂයකින් මන්ත්‍රීවරයෙකු හිමිවනු ඇත.
- IV. ඉහත යෝජනා අංක 2 හෝ 3 ක්‍රියාත්මක කිරීම හරහා මහජන නියෝජිතයා හා ඡන්දදායකයා අතර දුරස්ථතාවය අවම වනු ඇත.

දුර්වලතාවය 03.

අස්ථාවර ආණ්ඩු බිහිවීම

විකල්ප -

- I. සමානුපාතික ක්‍රමය හඳුන්වාදීමේදී දුර්වල ආණ්ඩු ඇතිවේ යැයි අනුමාන කලද පසුගිය උදාහරණ සලකා බැලීමේදී සමානුපාතික ක්‍රමය තුළ ශක්තිමත් ආණ්ඩු බිහිවී ඇත. එමෙන්ම විධායක ජනාධිපති ක්‍රමයකදී මෙය එතරම් ප්‍රබල සාධකයක් නොවේ.
- II. ජනාධිපතිවරණ හා පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ එක දිනයක පැවැත්වීම හරහා ජනාධිපතිවරයා ජයග්‍රහණය කරන දේශපාලන ධාරාවටම පාර්ලිමේන්තුවේ බහුතරය ලබාගැනීමට බොහෝදුරට හැකිවනු ඇත.
- III. දැනට ක්‍රියාත්මක බෝතස් ආසන ක්‍රමය තවදුරටත් පවත්වාගෙන යාම මගින් මෙම තත්ත්වය තවදුරටත් වළක්වාගත හැකි වනු ඇත.

නියෝජන ක්‍රමයට අදාල ඉහත යෝජනාවලට අමතරව පහත සඳහන් කරුණුද අවධාරණය කරමු.

- 1. සරල බහුතර සහ සමානුපාතික යන මැතිවරණ ක්‍රම දෙකේම යහපත් ලක්ෂණ සහිත මිශ්‍ර මැතිවරණ ක්‍රමයක් වඩාත් යෝග්‍ය වේ.
- 2. කොට්ඨාශයකට එක් මන්ත්‍රීවරයෙක් සිටින කේවල ක්‍රමයක් සහ දිස්ත්‍රික් සමානුපාතික ක්‍රමයක් සකස් කිරීම යෝග්‍ය වේ.
- 3. සුවිශේෂී ජන සංයුතියක් සහිත මැතිවරණ කොට්ඨාස බහු මන්ත්‍රී කොට්ඨාශ ලෙස නම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලිය යුතු අතර එවැනි කොට්ඨාශ වල එකී සුවිශේෂීභාවය නියෝජනය වන ආකාරයට (එකම ජනවර්ගයේ නියෝජිතයින් දෙදෙනෙකු ඉදිරිපත් කිරීම වැළකෙන ආකාරයෙන්) නීති සම්පාදනය විය යුතුය.

4. අනුපාත 50% - 50% වඩා යෝග්‍ය වන අතර 60% - 40% වුවද සලකාබැලිය හැකිය.
5. පාර්ලිමේන්තුවේ මුළු මන්ත්‍රී සංඛ්‍යාව 225 ට සීමාවීම යෝග්‍ය වේ.
6. ඒ ඒ පක්ෂ සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම් ලබාගන්නා ඡන්ද සංඛ්‍යාවට අනුපාතිකව ආසන බෙදී යන ආකාරයට සමානුපාතික ලක්ෂණය රඳවාගත යුතුය.
7. එක් පක්ෂයකට ඡන්දය ලබාදී වෙනත් පක්ෂයක අපේක්ෂකයෙකුට මනාපය ලබාදිය හැකි (ද්විත්ව පත්‍රිකා ක්‍රමය - 1෧ක ඊකකදළ) පිළිබඳවද සලකා බැලිය හැක.
8. මැතිවරණ ක්‍රමය සහ ඡන්ද පත්‍රිකාව පහසුවෙන් තේරුම්ගත හැකි ආකාරයෙන් සරල විය යුතුය.
9. මන්ත්‍රී අසුනක් හිමිකරගැනීම සඳහා පක්ෂයක්/ස්වාධීන කණ්ඩායමක් ලබාගත යුතු අවම ඡන්ද ප්‍රතිශතය 3% විය යුතුය.
10. මිශ්‍ර ක්‍රමයකදී අපේක්ෂකයා තෝරාගැනීමට පක්ෂ නායකයාට හිමිවන අසීමිත බලය අවම කිරීම සඳහා කොට්ඨාශ ලැයිස්තුව සඳහා අනුපිළිවෙල සහිත ලැයිස්තු ක්‍රමයක් යෝජනා කරමු.
11. ලැයිස්තු මන්ත්‍රී ධුර පිරවීමේදී යම් ප්‍රතිශතයක් හොඳම පරාජ්‍යයට (ඊළු බද්දැර) ලැබෙන ආකාරයේ නීති සම්පාදනය විය යුතුය.

02.

පූර්ව ඡන්ද ක්‍රමයක අවශ්‍යතාවය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ලියාපදිංචි ඡන්ද දායකයන් අතරින් ආසන්න වශයෙන් මිලියන දෙකකට වැඩි ප්‍රමාණයකට ඡන්ද විමසීම් දිනයේදී සිය ඡන්ද පොළට පෞද්ගලිකව ගොස් සිය ඡන්දය භාවිතා කිරීමට නොහැකි වේ. ලංකාවේ සමහර මැතිවරණවල ප්‍රතිඵල විශ්ලේෂණය කිරීමේදී මැතිවරණ ප්‍රතිඵල වෙනස් වීම ඉතා සුළු ඡන්ද ප්‍රමාණයක් මත සිදු වී ඇත. එවැනි තත්ත්වයක් තුළ මිලියන දෙකකට ආසන්න පිරිසකට ඡන්ද බලය අහිමි වීම යනු බරපතල තත්ත්වයකි. මෙම පිරිස ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් දෙකකට බෙදා වෙන් කළ හැකිය.

1. රට තුළ සිටින එහෙත් ඡන්දය දිනයේ දී ප්‍රායෝගික හේතූන් නිසා ඡන්ද පොළට යා නොහැකි පිරිස්
2. රට තුළ ඡන්ද දායකයන් ලෙස ලියාපදිංචි වී එහෙත් විවිධ හේතූන් මත රටෙන් බැහැරව සිටින පුද්ගලයන්ය.

මෙවැනි ඡන්ද දායකයන්ගේ ඡන්ද අයිතිය සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා ලෝකයේ බොහෝ රටවල් විවිධ ක්‍රම භාවිතා කරනු ලබයි.

- ❖ පූර්ව ඡන්ද භාවිතා කිරීමේ ක්‍රම
- ❖ තැපැල් ඡන්ද ක්‍රම
- ❖ ජංගම ඡන්ද ක්‍රම
- ❖ ඔන්ලයින් ඡන්ද ක්‍රම
- ❖ ඡන්ද භාවිතා කිරීමේ අයිතිය වෙන කෙනෙකුට පැවරීම. (ඡරදංභ)
- ❖ තානාපති කාර්යාලය හරහා ඡන්දය ලබා ගැනීම.
- ❖ රටින් බැහැර ඡන්ද මධ්‍යස්ථාන පිහිටු වීම.
- ❖ සේවා ස්ථාන ආසන්නයේ ඡන්ද මධ්‍යස්ථාන පිහිටු වීම.

මෙම ඡන්ද ක්‍රම අතර බොහෝ ජනප්‍රිය ක්‍රමය වන්නේ පූර්ව ඡන්ද ක්‍රමය භාවිතා කිරීමයි. මෙවැනි ක්‍රමවේද භාවිතා කරන රටවල් අතරින් 35% පූර්ව ඡන්දය භාවිතා කිරීමේ ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කරයි. තවත් 17% එනම් රටවල් 35% පමණ තැපැල් ඡන්ද ක්‍රමය භාවිතා කරනු ලබයි. එය ආසියා කලාපයේ රටවල් 48% අතරින් 33% පූර්ව ඡන්ද ක්‍රමය ද 40% ජංගම ඡන්ද ක්‍රමය ද 19% තැපැල් ඡන්ද ක්‍රමය ද භාවිතා කරයි. ජංගම ඡන්ද ක්‍රමය බහුලව යුරෝපයේ භාවිතා වන අතර එය 59% වැනි ඉහල අගයකි. එය ආසියා කලාපයේ 40% පමණ වේ. තැපැල් ඡන්ද ක්‍රමය යුරෝපය තුළ 32% වන විට ආසියාවේ 19% කි. අප්‍රිකානු හා දකුණු ඇමරිකානු රටවල පිළිවෙලින් 4% හා 7% පමණ වේ.

ශ්‍රී ලංකාවට බොහෝ සෙයින් සමාන රටවල් කිහිපයක අත්දැකීම් සලකා බැලුවහොත් තායිලන්තයේ පූර්ව ඡන්ද ක්‍රමය තුළ ගොවියෙකු, කම්කරුවෙකු වුවද ඔවුන්ට ඡන්ද දීමට ඡන්ද පොලට යා නොහැකි වන බව කල් ඇතිව දන්නේ නම් ඒ සඳහා ලියාපදිංචි වී දිස්ත්‍රික්කයේ නිශ්චිත ඡන්ද පොලකදී ඡන්දය දීමට පෙරාතුව ඡන්දය භාවිතා කළ හැක. එමෙන්ම අපට ආසන්න රටක් වන මාලදිවයිනේ විදේශවල සිටින පිරිස සඳහා තානාපති කාර්යාල හරහා ඡන්ද භාවිත කිරීම ක්‍රියාත්මක වේ. ඔවුන්ගේ රටින් බැහැර වැඩිම ඡන්ද දායකයින් සිටින රට ශ්‍රී ලංකාවයි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මාලදිවයින තානාපති කාර්යාලය ඔවුන්ගේ ඡන්ද මධ්‍යස්ථානයකි. අනෙකුත් බොහෝ තානාපති කාර්යාල ද එම ක්‍රමයම අනුගමනය කරයි. මියන්මාරයේ ආබාධිත හා වැඩිහිටි ඡන්දදායකයන් හඳුනාගෙන ඔවුන්ගේ නිවෙස්වලට මැතිවරණ නිලධාරීන් හා නිරීක්ෂකයින් ගොස් ඔවුන්ගේ ඡන්දය කල් ඇතිව ලබා ගනී. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය එතරම් ශක්තිමත් නැති ඇඟවීම් ස්ථානයේ රිමාන්ඩ් සිරකරුවන් සඳහා ජංගම ඡන්ද මධ්‍යස්ථාන ක්‍රියාත්මක වේ. දකුණු කොරියාවේ ධීවර ප්‍රජාවට මුහුදේ සිටම තම ඡන්දය භාවිතා කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සකස් කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ භාවිතය -

ශ්‍රී ලංකාව තුළ දැනට ක්‍රියාත්මක වන්නේ තැපැල් ඡන්ද ක්‍රමය පමණි. එයද මැතිවරණ රාජකාරි සඳහා සම්බන්ධවන රාජ්‍ය නිලධාරීන් සඳහා පමණකි. ඒ අනුව ලංකාවේ රට තුළ සිටින විශාල පිරිසකට ඡන්දය දීමට ප්‍රායෝගික හේතූන් මත සිය ඡන්දය භාවිතා කිරීමට නොහැකිවේ. ඊට උදාහරණ කිහිපයක් පහත දක්වමු.

- ❖ පෞද්ගලික ආරක්ෂක සේවා වල පිරිස්
- ❖ පොදු ප්‍රවාහන සේවා සපයන පුද්ගලයන්
- ❖ මැතිවරණ නිරීක්ෂකයන්
- ❖ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයට සම්බන්ධ පිරිස්
- ❖ දීර්ඝකාලීනව රෝහල් ගතවී ප්‍රතිකාර ලබන රෝගීන්
- ❖ නගර ආශ්‍රිත කම්කරුවන්
- ❖ අඛණ්ඩවම නිෂ්පාදන හෝ සේවා සපයන ආයතනවල සේවකයින්

මෙවැනි පිරිස් සඳහා ඡන්දය භාවිතා කිරීමට ක්‍රමවේදයක් සැකසිය හැකිය. එහිදී අප ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක කරන මැතිවරණ වර්ග 5 පිළිබඳව වෙන වෙනම සලකා බැලිය යුතුය.

1. ඡන්දාධිපතිවරණය
2. ඡන්දමත විචාරණය
3. පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය
4. පළාත් සභා මැතිවරණය
5. පළාත් පාලන මැතිවරණය

මෙහි පළමු මැතිවරණ දෙකෙහිම මුළු රටම එක ඡන්ද කොට්ඨාශයක් වන බැවින් ඉතා පහසුවෙන් රටේ ඕනෑම තැනක සිටින පුද්ගලයෙකුට ඡන්ද පහසුකම ලබා දීම කල හැකි වනු ඇත. එහෙත් පාර්ලිමේන්තු හා පළාත් සභා දැනට ක්‍රියාත්මක ක්‍රමය අනුව කොට්ඨාශ විශාල ප්‍රමාණයක් ක්‍රියාත්මක වන බැවින් අදාළ ඡන්ද ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්ක තුළට ප්‍රාචාරණය කළ යුතුය. පළාත් පාලනයේදී මෙය තවදුරටත් සංකීර්ණ වේ. එනම් කොට්ඨාශ හයදහසකට ආසන්න ප්‍රමාණයක් සඳහා ඡන්ද බෙදී යාම සිදු කළ යුතු බැවිනි.

පළමු පියවරේදීම ඡන්ද අයිතිය ලබා දිය හැක්කේ කාට ද?

රට තුළ සිටින සහ රටින් බැහැරව සිටින කණ්ඩායම් දෙකටම ඡන්ද අයිතිය ලබා දීම අතිශය වැදගත් ය. විශේෂයෙන්ම විදේශ ගතව සිටිමින් ශ්‍රී ලංකාවට විදේශ විනිමය සපයන පුරවැසියන් ගේ ඡන්ද අයිතිය සැපයීම රජයේ වගකීමකි. එබැවින් ඒ සඳහා ගත යුතු ප්‍රතිපත්තිමය තීන්දු ගත යුතු අතර ව්‍යවස්ථාව හරහා සියලු ඡන්ද දායකයින්ගේ ඡන්ද අයිතිය සුරක්ෂිත කළ යුතුය. එහෙත් එහිදී මතුවන ප්‍රායෝගික ගැටලු නිසි පරිදි කළමනාකරණය කිරීම සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයකින් තොරව ඡන්ද බලය ලබා දීමට ක්‍රියා කළහොත් එහි ප්‍රතිඵල සර්ව ඡන්ද බලයේ විකෘතියක් විය හැකිය.

විදේශ ගතව සිටින සිවිල් පුරවැසියන්ට ඡන්ද අයිතිය ලබා දෙන බහුතර රටවල පුරවැසියන් ආර්ථික වශයෙන් ශක්තිමත් වන අතර දියුණු දේශපාලන භාවිතාවක් සහිත රටවල් වේ. එමෙන්ම එම ඡන්ද දායකයන්ගේ අති බහුතරයක් යම් අධ්‍යාපනයක් සහිත සුදු කරපටි රැකියා කරන පිරිස් වේ. එවැනි පිරිස්වලට හඳුන්වා දිය හැකි බොහෝ ක්‍රම විදේශගත ව සිටින ශ්‍රී ලාංකික බහුතර පිරිස්වලට භාවිතා කිරීම අපහසුය. විශේෂයෙන් ම ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ගතව සිටින බහුතර පිරිස නුපුහුණු රැකියා කරන්නන් වන අතර ගෘහ සේවක හෝ රියදුරු රැකියා කරන පිරිස් වේ. එවැනි පිරිස්වලට කි.මී. දහස් ගණනක් ගෙවා තානාපති කාර්යාලය හරහා සුලභව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ඡන්ද භාවිතා කිරීමේ ක්‍රමය ද ප්‍රායෝගිකව අපහසු වනු ඇත. එමෙන් ම දේශපාලන පත්වීම් සහිත තානාපති කාර්යාලය හරහා මෙම ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කළ හොත් ඡන්ද දායකයා බලපෑම්වලට ලක් විය හැකිය. එබැවින් විදේශ ගත පිරිස් කොටස් කිහිපයකට බෙදා, පහසුවෙන් ඡන්ද අයිතිය ලබාදිය හැකි පිරිස් සඳහා පළමුවෙන් අවස්ථාව ලබා දිය යුතුය. සෙසු පිරිස් සඳහා විධිමත් විනිවිද භාවයක් සහිත ක්‍රමවේදයක් හරහා ආරම්භ කිරීම යෝග්‍ය වනු ඇත.

රට තුළ සිටින පිරිසට ඡන්ද හිමිකම ලබා දීම -

ඡන්ද දායකයන් ලෙස ලියාපදිංචි වී ඇති එහෙත් ඡන්දය දිනයේ දී විවිධ ප්‍රායෝගික හේතූන් මත සිය ඡන්ද පොළට පෞද්ගලිකව යානොහැකි ඡන්දදායකයන්ට ඡන්දය ලබා දීමේ පහසුකම සැලසීම විදේශගත පිරිසට ඡන්දය ලබා දීමට වඩා පහසුවෙන් කළ හැකි වනු ඇත. මෙම පිරිස ද ප්‍රධාන කොටස් තුනකට බෙදිය හැක.

1. ඡන්දය පවත්වන දිනයේ ඡන්දපොළට යා නොහැකි එහෙත් වෙනත් දිනයක ඡන්ද පළට යා හැකි පිරිස
2. ඡන්දය දිනයේ දී තමන්ට නියමිත ඡන්දපොළට යා නොහැකි එහෙත් රැකියා ස්ථානයට ආසන්න වෙනත් ඡන්දපොළකට යා හැකි පිරිස.
3. සෞඛ්‍යමය හෝ නීතිමය හේතුව මත ඡන්දය දිනයේ දී හෝ පෙරතුව කිසිම ඡන්දපොළකට යා නොහැකි පිරිස

ලංකාවේ පහසුවෙන් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි හුම සහ මැතිවරණ -

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආරම්භයක් ලෙස ජනමත විචාරණයේ දී සහ ජනාධිපතිවරණයේ දී මේ සඳහා කිසියම් ක්‍රමවේදයක් පහසුවෙන් ම ආරම්භ කළ හැකිය. මක් නිසාද එම මැතිවරණ දෙකෙදීම මුළු රටම එකම මැතිවරණ කොට්ඨාසයක් සේ සලකා ඡන්ද විමසීම් පවත්වන බැවින් ලංකාවේ ඕනෑම තැනක සිට ඡන්ද භාවිතා කළ හැකි බැවිනි. එමෙන්ම පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය ද රටේ පැවැත්ම තීරණය කරන මැතිවරණයක් බැවින් දෙවන අදියරේ දී සලකා බැලිය යුතුය. පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන මැතිවරණ තෙවන අදියරේ දී සලකා බැලිය හැකි වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි හුම කිහිපයක් හඳුනා ගත හැකිය.

2.1. තැපැල් ඡන්ද ක්‍රමය

මෙය දැනටමත් මැතිවරණ රාජකාරි සිදු කරන රාජ්‍ය නිලධාරීන් සඳහා ක්‍රියාත්මක වන බැවින් පෞද්ගලික අංශයේ අත්‍යවශ්‍ය සේවාවල යෙදෙන සහ යම් විධිමත් යාන්ත්‍රණයක් සහිත හා සැලකිය යුතු පිරිසක් සිටින ස්ථානවල පූර්ව ලියාපදිංචියකින් තීරණය කරන ලද පිරිස් සඳහා පහසුවෙන් ලබා දිය හැකි වන අතර ඒ සඳහා යම් නීතිමය සංශෝධනයක් අවශ්‍ය වනු ඇත.

2.2. පූර්ව ඡන්ද භාවිතා කිරීමේ ක්‍රමය

ඡන්දය දිනයේ දී තම රාජකාරි කටයුතුවල ස්වභාවය නිසා හෝ පෞද්ගලික ජීවිතයේ ඉතා වැදගත් සිදුවීම් නිසා හෝ යම් සාධාරණ හේතුවක් මත ඡන්ද පොළට යාමට නොහැකි බව කල් ඇතිව දැන සිටින ඡන්දදායකයන්ට පෙර ලියාපදිංචියකින් අනතුරුව ඒ ඒ මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කවල නිශ්චිත තෝරාගත් ඡන්ද මධ්‍යස්ථාන කිහිපයක් මැතිවරණයකට දින කිහිපයකට පෙර විවෘතව තැබිය හැක.

2.3. ඡන්දය දිනයේ දී විකල්ප ඡන්ද මධ්‍යස්ථානයක් පිහිට වීම.

ඡන්ද විමසීමේ දිනයේ දී සිය ලියාපදිංචි ඡන්ද පොළට යා නොහැකි වුව ද තමා රැකියාව කරන බල ප්‍රදේශයේ ඡන්ද පොළකට යාමට හැකියාව ඇති සැලකිය යුතු පිරිසක්ද සිටියි. එවැනි පිරිස් සඳහා විශේෂ ඡන්ද පොළවල් ස්ථාපිත කිරීම හෝ හඳුනාගත් ඡන්ද මධ්‍යස්ථාන සඳහා ඔවුන් යොමු කිරීමේ හැකියාව පවතී. කර්මාන්ත ශාලා ආශ්‍රිතව කටයුතු කරන පිරිස්, පෞද්ගලික ආරක්ෂක සේවා , පෞද්ගලික රෝහල් වැනි සැලකිය යුතු ඡන්ද ප්‍රමාණයක් සහිත ආයතන සඳහා පහසුවෙන් ක්‍රියාත්මක කළ හැක. මෙම ක්‍රමය යුද්ධය පැවැති කාලය තුළ ප්‍රායෝගිකව රට තුළ ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. පවතින නීතියට කුඩා සංශෝධනයක් එකතු කිරීමෙන් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වනු ඇත.

2.4. ජංගම ඡන්ද මධ්‍යස්ථාන පිහිටු වීම.

ඡන්දය දිනයේ දී ප්‍රායෝගිකව තම ඡන්ද මධ්‍යස්ථානයට යා නොහැකි පුද්ගලයින් සඳහා මෙම ක්‍රමය අනුගමනය කළ හැක. උදාහරණ ලෙස රිමාන්ඩ් සිරකරුවන්, රෝහල්ගතව දිගු කාලයක් ප්‍රතිකාර ලබන රෝගීන් (මහරගම පිළිකා රෝහල) කායික දුබලතාවයන් නිසා ඡන්ද පොළට යා නොහැකි පුද්ගලයින් වැනි පූර්වයේ ලියාපදිංචි හෝ හඳුනාගත් පිරිස් සඳහා මෙම ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කළ හැකිය. මෙය බොහෝ රටවල් ඡන්දය පවත් වන දිනයේ හෝ දින කිහිපයකට පෙර මැතිවරණ නිලධාරීන් විසින් සිදු කරනු ලබයි. එවැනි ජංගම ඡන්ද මධ්‍යස්ථාන සඳහා දේශපාලන පක්ෂවල නියෝජිතයින් සහ මැතිවරණ නිරීක්ෂකයින්ට ද සහභාගී විය හැක.

03.

අපේක්ෂක වියදම් සීමා කිරීම

සර්ව ජන ඡන්ද බලය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනයක උසස්තම ලක්ෂණය වන අතර එය යථාර්ථයක් වන්නේ නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණ පැවැත්වීම තුළිනි. මැතිවරණයක ස්වාධීනත්වය යනු ඡන්දදායකයින් විසින් සිය ස්වාධීන කැමැත්ත ඡන්ද පත්‍රිකාවන්හි සටහන් කිරීමට ඉඩහැරීමයි. මැතිවරණ ප්‍රවර්ධන කාර්යය මැතිවරණයකදී අත්‍යවශය කරුණක් වන අතරම අධි ප්‍රවර්ධන කාර්යයන් හේතුවෙන් මුදල් බලය යෙදවීම මගින් ඡන්ද දායකයින්ගේ ස්වාධීන කැමැත්තට බලපෑම් සිදු කිරීම හේතුවෙන් සර්ව ජන ඡන්දය මගින් අපේක්ෂා කල අරමුණු මගහැරී මුදල් බලය මත අපේක්ෂකයින් ජයග්‍රහණය කිරීමක් සිදුවන්නේ නම් එය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය විකෘති කිරීමකි.

එමෙන්ම ඒ හරහා මැතිවරණයෙන්ද දී තිබිය යුතු සමබ්ම අභිමි වී යයි. මේ තත්ත්වය වැළැක්වීම සඳහා අපේක්ෂක වියදම් සීමා කිරීමේ පනතක් හඳුන්වා දිය යුතුය. ඒ ඒ මැතිවරණ බල ප්‍රදේශයේ භූගෝලීය ස්වභාවය සහ ඡන්දදායක ජරමාණය සැලකිල්ලට ගනිමින් වැය කළ හැකි උපරිම මුදල් ප්‍රමාණය තීරණය වනු ඇත. ඒ අනුව ඡන්දදායක

ප්‍රමාණය අඩු වැඩි වීම මත වියදම් කල හැකි මුදල් ප්‍රමාණය තීරණය වනු ඇත. එවැනි පනතක් හරහා අපේක්ෂකයෙකුට හෝ පක්ෂයකට මුදල් ලබාගත හැකි ආයතන හා පුද්ගලයින් ලබා ගත නොහැකි ආයතන හා පුද්ගලයින් පිළිබඳව සඳහන් විය යුතු අතර සෑම අපේක්ෂකයෙකුම මැතිවරණයට පෙර මැතිවරණ වියදම් සඳහා වෙනම ගිණුමක් ආරම්භ කළ යුතු අතර සියලු ආදායම් හා වියදම් එකී ගිණුම හරහා කළ යුතුය. මැතිවරණය අවසානයේ සෑම අපේක්ෂකයෙකුම තම ගිණුම් වාර්තා ඉදිරිපත් කළ යුතු වන අතර ඒවා අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වා දිය යුතුය. එම නීති නොසලකා කටයුතු කරන හෝ නිවැරදි තොරතුරු ලබා නොදෙන හා එකී සීමා උල්ලංඝනය කරන අපේක්ෂකයින්ගේ අපේක්ෂකත්වය හෝ මන්ත්‍රීධුරය අහිමි කළ හැකි ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් කළ යුතුය.

මේ සඳහා දැනටමත් පැරැරල් සංවිධානය හා මැතිවරණ ප්‍රවණධ ක්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය එක්ව සකස් කළ කෙටුම්පත සහ මැතිවරණ කොමිසම සකස් කළ කෙටුම්පත පාදක කරගත හැකිය.

04.

මැතිවරණ එක් දිනයක පැවැත්වීම

එක් මැතිවරණයක් වෙනුවෙන් මැතිවරණ කොමිසම මිලියන 6000ක් 10000 ක් අතර ප්‍රමාණයක් වැයකරන අතර එක් මැතිවරණයක් සඳහා දේශපාලනඥයින්ට, රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට හා ඡන්දදායකයින්ට සංවර්ධනය සඳහා යෙදවිය හැකි කාලය විශාල ප්‍රමාණයක් අපතේ යයි.

- 4.1. දැනට ඇති කාලරාමුන් අනුව ජනාධිපතිවරණය හා පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය එක් දිනයක පැවැත්විය හැකි වනආකාරයට නීති සම්පාදනය විය යුතුය.
- 4.2. එමෙන්ම පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන මැතිවරණ කඩින් කඩ පැවැත්වීම වැළැක්වෙන ආකාරයට නීතිසම්පාදනය විය යුතුය.

5.

මැතිවරණ කැලැන්ඩරයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට ක්‍රියාත්මක මැතිවරණ වර්ග 4 තුළදී නිශ්චිත ක්‍රමවේදයකින් තොරව බලයේ සිටින දේශපාලන පක්ෂය හා නායකයන් විසින් තම පක්ෂයට ජයග්‍රහණය කළහැකි අවස්ථාවන් කෙරෙහි සැලකිලිමත් වෙමින් අදාළ මහජන ආයතන විසුරවා හරිමින් මැතිවරණ පවත්වනු දක්නට ලැබෙන කරුණකි. බලයේ සිටින දේශපාලන පක්ෂ අවැසි ආකාරයට මැතිවරණ දින තීන්දු කිරීම සඳහා ඇති ඉඩකඩ මැතිවරණ නීතියෙන් ඉවත් කළ යුතුය.

- 5.1. සෑම මැතිවරණයක්ම පැවැත්වීමේ කාලරාමුව නීතියෙන් නියම කළ යුතු අතර ඡන්ද විමසීම දිනය තීන්දු කිරීමේ බලය මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට ලබාදිය යුතුය.
- 5.2. නීතියේ පැහැදිලිව සඳහන් ව්‍යතිරේකී හේතුවක් මත මිස කිසිදු මහජන නියෝජිත ආයතනයක් නිසි කාලය සම්පූර්ණවීමට පෙර විසුරුවා හරිනු ලැබීමට අවස්ථාවක් නොලැබිය යුතුය.
- 5.3. ව්‍යවස්ථාවේ දක්වා ඇති සුවිශේෂී අවස්ථාවකදී හැර සියලු පළාත් සභා සඳහා එකම දිනයකදී පළාත් සභා ඡන්ද විමසීම පැවැත්විය යුතුය.
- 5.4. පළාත් පාලන ආයතන සඳහා පවත්වන මැතිවරණය, සුවිශේෂී අවස්ථාවකදී හැර එකවර සමස්ත රට සඳහාම පැවැත්විය යුතු වේ.

. 06 .

මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය, දැනට මැතිවරණ නීතියේ ඇති අඩුපාඩු හඳුනාගෙන යාවත්කාලීන කිරීම

6.1. මැතිවරණ පැමිණිලි ලබාගැනීමට හා විභාග කිරීමට විධිමත් යාන්ත්‍රණයක් ඇතිකිරීම.

ඕනෑම මැතිවරණයකදී එහි නිදහස් සහ සාධාරණ භාවය ආරක්ෂා වීමට නම් මැතිවරණයට සම්බන්ධ වන සියලු පාර්ශවයන්ට තමන්ට ඇතිවන ගැටලු හෝ මැතිවරණ අක්‍රමිකතා පිළිබඳව පැමිණිලි කිරීමට හා කඩිනමින් විසඳුම් ලබා ගැනීමට සුදුසු විධිමත් විනිවිදභාවයක් සහිත යාන්ත්‍රණයක් තිබිය යුතුය ඊට අදාළ පහත සඳහන් යෝජනා ඉදිරිපත් කරමු.

- 6.1.1. මැතිවරණ පැමිණිලි බාර ගැනීම සඳහා නාමයෝජනා දිනයේ සිටම සියළු පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගිත්ව සහිත යාන්ත්‍රණයක් මැතිවරණ කොමිසම යටතේ ක්‍රියාත්මක විය යුතුය.
- 6.1.2. එකී යාන්ත්‍රණය දිස්ත්‍රික් මට්ටමට විමධ්‍යගත කළ යුතු අතර පහසුවෙන් පැමිණිලි ඉදිරිපත් කිරීමේ හැකියාව තිබිය යුතුය..
- 6.1.3. එකී යාන්ත්‍රණය හා ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ මැතිවරණයට අදාළ සියලු පාර්ශවකරුවන් හා සමස්ත ජනතාව දැනුවත් කිරීම කළ යුතුය.
- 6.1.4. ලැබෙන සියලු පැමිණිලි සඳහා දේශපාලන හේදයකින් තොරව එක හා සමානව විමර්ශනයට ලක් විය යුතු අතර එකී පැමිණිලි විමර්ශනය වන ආකාරය නිශ්චිත ක්‍රමවේදයකට අනුව විය යුතුය.
- 6.1.5. එමෙන්ම එකී ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ සියලු පාර්ශව මනාව දැනුවත් කළ යුතු අතර ම ක්‍රියාවලිය දිස්ත්‍රික්කයෙන් දිස්ත්‍රික්කයට වෙනස් නොවිය යුතුය.
- 6.1.6. සෑම පැමිණිල්ලක් පිළිබඳවම ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග අදාළ පැමිණිලි පාර්ශවයන්ට හා අනෙකුත් සියලු පාර්ශවකරුවන්ට දැනගත හැකිවන ආකාරයේ විනිවිදභාවයක් සහිත යාන්ත්‍රණයක් සකස් විය යුතුය.
- 6.1.7. සෑම පැමිණිල්ලක්ම විමර්ශනය කළ යුතු අතර පැමිණිල්ලේ ස්භාවය අනුව ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ ඊට මැදිහත් විය යුතුය අතර ලබාදුන් විසඳුම පිළිබඳව අදාළ පාර්ශවයන් දැනුවත් කළ යුතුය.

6.2 රාජ්‍ය බලය හා රාජ්‍ය දේපළ අවභාවිතය වැළැක්වීම

කුමන දේශපාලන පක්ෂයක් බලයේ සිටියද පසුගිය මැතිවරණ පිළිබඳව විමසා බැලීමේදී රාජ්‍ය බලය, රාජ්‍ය දේපළ, රජයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, රාජ්‍ය නිලධාරීන්, දේශපාලන පක්ෂ සහ අපේක්ෂකයින් ප්‍රවර්ධනය සඳහා කැමැත්තෙන් හා අකැමැත්තෙන් භාවිතවීම වාර්තාවී ඇත. මේ තත්ත්වය වැළැක්වීම සඳහා පවතින නීති සමාලෝචනය කර වර්තමාන තත්ත්වයට ගැලපෙන ආකාරයට සකස්විය යුතු අතර ඊට එරෙහිව නෛතික හා පරිපාලනමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට මැතිවරණ කොමිසමට බලය ලැබෙන ආකාරයේ ක්‍රමවේදයක් සකස්විය යුතුය.

6.3 දඩ මුදල් හා මැතිවරණ නීතිය යාවත්කාලීන කිරීම

මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කිරීමට අදාළව ඇති දඩමුදල් සහ ඊට අදාළ දඬුවම් කාලානුරූපීව යාවත්කාලීන කළ යුතුය.

6.4 නාමයෝජනා ප්‍රතික්ෂේපවීමේ නිර්ණායක

දැනට ඇති නීතිමය ප්‍රතිපාදන අනුව මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව නාමයෝජනා ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලබන්නේ (අදාල මැතිවරණ පනත් වල ප්‍රතිපාදන වලට අනුව) ඉතාම තාක්ෂණික කාරනා කිහිපයක් පමණක් සැලකිල්ලට ගනිමිනි.

එසේ වුවත් කිසියම් නීතියක අපේක්ෂකයෙකු විමට අදාල සඳහන්ව ඇති නුසුදුසුකම් පරීක්ෂා කිරීමේ නීතිමය ප්‍රතිපාදන සැකසිය යුතුය.

ලදාහරණ -

ද්විත්ව පුරවැසිභාවය පරීක්ෂා කිරීමට ක්‍රමවේදයක් සැකසීම (සෑම අපේක්ෂකයෙක්ම තම නාමයෝජනා පත්‍රයක් සමග තමා මැතිවරණයට තරඟ කිරීමට නුසුදුස්සෙක් නොවන බවට දිවුරුම් ප්‍රකාශයක් ලබාදිය යුතුය.)

6.5 සෑම ඡන්දදායකයෙකුටම සාධාරණ ලෙස තොරතුරු දැනගැනීමට ඇති අයිතිය තහවුරු කිරීම

6.5.1 මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් කරනු ලබන නිල නිවේදන සහ දේශපාලන පක්ෂ විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන භාෂාවෙන් සහ සංඥා, බ්ලොග් හා හඬ මාධ්‍යන්ගෙන් පලකල යුතුය.

6.5.1.1.ඒ සඳහා සාධාරණ ප්‍රචාරණයක් ලබාදීම සහ නියාමනය මැතිවරණ කොමිසමේ කාර්යභාරයකි.

6.5.2 අවම තරමින් මැතිවරණ කාලසීමාව අවසන් වන තුරු හෝ කාලීනව වැදගත් වන තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ප්‍රවෘත්ති විකාශන කාලසීමාවන් තුළ සංඥා භාෂාව භාවිත කිරීම දිරිගැන්වෙන ආකාරයේ ක්‍රමවේදයක් සැකසිය යුතුය.

6.6 ප්‍රචාරණය සම්බන්ධ නීති

6.6.1 මැතිවරණයකදී මාධ්‍ය ආයතන සිය මාධ්‍ය භාවිතාව හරහා ඡන්දදායකයින්ගේ මතයට සැලකිය යුතු බලපෑමක් එල්ලකරන බැවින් මාධ්‍ය ආයතන සමබරව පවත්වාගැනීමට මැතිවරණ කොමිසමට බලය පැවරෙන නීති සැකසිය යුතුය.

6.6.2 මැතිවරණ කාලසීමාව තුළ මාධ්‍ය වල සමබරතාවය පවත්වාගැනීම සඳහා මැතිවරණ කොමිසම නිකුත් කරන උපමාන ක්‍රියාත්මක වන්නේද යන්න නිරීක්ෂණය සඳහා වෙනමම යාන්ත්‍රණයක් මැතිවරණ කොමිසම යටතේ ක්‍රියාත්මක විය යුතුය.

එමෙන්ම එවැනි උපමාන නොසලකා හරින මාධ්‍ය ආයතනවලට මැතිවරණ ප්‍රතිඵල නිකුත් නොකිරීම, නිල තොරතුරු ලබාදීමෙන් වැළකීම වැනි ක්‍රමවේද පිළිබඳව අවධානය යොමුවිය යුතුය.

6.6.4. මැතිවරණ කොමිසම මගින් මෑත කාලීනව ඉදිරිපත් කරන ලද මාධ්‍ය උපමානවල ඇති කරුණු නෛතික කරුණු වශයෙන් පනතට ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

6.6.5. මැතිවරණ වලට අදාලව (ජනාධිපතිවරණය, පාර්ලිමේන්තු, පළාත් සභා, පළාත් පාලන) ප්‍රචාරණ සහ මැතිවරණ ප්‍රචාරක සමය පිළිබඳ නීතිමය ප්‍රතිපාදන වල ඒකමිතියක් තිබිය යුතුය.

6.6.6. සමාජ මාධ්‍ය හරහා වැරදි තොරතුරු සහ තොරතුරු වැරදි ආකාරයට අර්ථකතනය කිරීම් සහ පවතින මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කරමින් සිදුකරන ප්‍රචාරණයන් වැළැක්වීම සඳහා මැතිවරණ කොමිසමට බලය පැවරිය යුතුය.

6.6.7. මැතිවරණ ප්‍රචාරණ නීතිය තුළට ජංගම හා ස්ථාවර දුරකතන මගින් සිදුකරනු ලබන සංවිධානාත්මක මැතිවරණ ප්‍රචාරණ සිදු නොකිරීමේ වගකීම දුරකතන සමාගම් වලට පැවරෙන ආකාරයේ නීති සම්පාදනය කළ යුතුය. එය නියාමනය හා නඩු පැවරීම මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව මගින් සිදුකළ යුතුය.

6.6.7.1. මැතිවරණ ප්‍රචාරණ නීතිය තුළට සමාජ මාධ්‍ය මගින් සිදුකරනු ලබන සංවිධානාත්මක මැතිවරණ ප්‍රචාරණ සිදු නොකිරීමේ වගකීම සමාජ මාධ්‍ය වේදිකාවන් වලට පැවරෙන ආකාරයේ නීති සම්පාදනය කළ යුතුය. එය නියාමනය හා නඩු පැවරීම මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව මගින් සිදුකළ යුතුය.

6.7 පවතින නීතිය තුළ ඡන්දපොලෙන් බැහැරව සේවා කටයුතු වල යෙදෙන පිරිස් සඳහා නිවාඩු ලබාදීමට ඇති නෛතික ප්‍රතිපාදන දුර්වල බැවින් ප්‍රමාණවත් කාලයක් ලබාදීමට සේවයෝජකයා පෙළඹෙන ආකාරයට නීති සහ දඬුවම් හඳුන්වාදිය යුතුය.

6.8 ඡන්දපොල තෝරාගැනීම

පසුගිය මැතිවරණ වලට භාවිත කළ ඡන්ද මධ්‍යස්ථාන සැලකීමේදී සමහර මධ්‍යස්ථාන වල ඡන්දදායකයින්ට බලපෑම් වූ බවටත් ආබාධිත ප්‍රජාව සඳහා ප්‍රවේශවීමට බාධා ඇතිවූ බවටත් වාර්තාවිය.

එබැවින් ඡන්ද මධ්‍යස්ථාන තෝරාගැනීමේ නිර්ණායක සකස්කළ යුතු බවට යෝජනා කරන අතර ඡන්දදායකයාට පහසුවෙන් ප්‍රවේශ විය හැකි මධ්‍යස්ථාන සහ ඡන්දදායකයාට මානසික බලපෑම් විය හැකි මධ්‍යස්ථාන තෝරාගැනීමෙන් වැළකිය යුතුය.

6.9 ඡන්දදායක අකැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීම (හධම්)

කිසිදු දේශපාලන පක්ෂයකට හෝ අපේක්ෂකයෙකුට ඡන්දය ලබාදීමට අකැමැති ඡන්දදායකයෙක් සිටී නම් ඔහුට හෝ ඇයට තම මතය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සැකසිය යුතුය.

6.10 මැතිවරණ ප්‍රචාරක නිහඬ කාලය

6.10.1. මැතිවරණ ප්‍රචාරක නිහඬ කාලය පිළිබඳව පැහැදිලි නීතිමය ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් කිරීම

6.10.2. එම ප්‍රතිපාදන සියලුම මැතිවරණ සඳහා එකම ආකාරයට බලපාන අයුරින් සම්පාදනය

. 07.

ප්‍රමාණවත් කාන්තා නියෝජනය තහවුරු කිරීම

7.1. දැනට ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක පාර්ලිමේන්තු පළාත්සභා සහ පළාත් පාලන ආයතනවල අවම කාන්තා නියෝජනය 25% මැතිවරණ නීතිය මගින් තහවුරු කළ යුතුය. එයට අමතරව එකී නියෝජනය 50% දක්වා වැඩි කිරීමට ගත හැකි ප්‍රායෝගික ක්‍රියාමාර්ග කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතුය.

7.2. ඉහත ස්ථර තුන සඳහාම නාමයෝජනා ලැයිස්තුව සකස් කිරීමේ දී තරග කිරීමේ ඉඩකඩ අවම වශයෙන් 25% යෝජනා කරන අතර තවත් 25% ලැයිස්තුව හරහා නම් කිරීමෙන් ක්‍රමවේදයක් සැකසිය යුතුය. (මෙම යෝජනාව ඉදිරියේ දී සම්මත වන මැතිවරණ ක්‍රමයට අනුරූපීව වෙනස් විය යුතු අතර එම වෙනස්කම් හරහා කෝටාව වෙනස් නොවන බව වගබලා ගත යුතුය.)

7.3. පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයේ දී ලබාගත් ඡන්ද ප්‍රමාණය නොසලකා සෑම මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කයක්ම අවම වශයෙන් එක් කාන්තාවක් තෝරාගත ගැනීමට හැකි වන සේ නීති සම්පාදනය විය යුතුය. එකී තෝරා ගැනීමේ දී අදාළ දිස්ත්‍රික්කයේ කාන්තාවන් අතුරින් වැඩිම ඡන්ද ප්‍රතිශතයක් ලබාගත් කාන්තාව තෝරා ගත යුතු අතර එම කාන්තා මන්ත්‍රීධුරයට අදාළ දේශපාලන පක්ෂයට ලැබිය යුතු මන්ත්‍රීධුර ප්‍රමාණයෙන් එකක් සේ සලකා සෙසු මන්ත්‍රීවරු ප්‍රමාණය තෝරා ගත යුතුය.

- 7.4. ජාතික ලැයිස්තුවට තෝරාගැනීමේදී යම් දේශපාලන පක්ෂයකට මන්ත්‍රීධුර 3 කට වඩා හිමිවන්නේ නම් සෑම 4 වන පුද්ගලයා ලෙස කාන්තාවක් තෝරා ගත යුතුය. ඒ අනුව 4ල 8ල 12ල ආදී ලෙස කාන්තාවන් පත් විය යුතුය.
- 7.5. පක්ෂ ලියාපදිංචි කිරීමේ නීතිය සංශෝධනය කර පක්ෂ ලියාපදිංචියේ දී පක්ෂයක විධායක මණ්ඩලවලට අවම වශයෙන් කාන්තා නියෝජනය 30% අනිවාර්ය කළ යුතුය.

. 08 .

වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශ

- 8.1. නාමයෝජනා ලබාදෙන අවස්ථාවේදීම නිසි පරිදි සකස් කරන ලද වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත බාරදිය යුත්තේ ය.
 - 8.1.1 මේ සඳහා පවතින වත්කම් බැරකම් පනතේ ප්‍රකාශන ආකෘතියට පරිබාහිරව මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් නව ආකෘතියක් හඳුන්වාදිය හැකිය.
 - 8.1.2 එසේ වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශ බාර නොදෙන්නේ නම් හෝ වැරදි තොරතුරු වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශයට ඇතුළත්ව ඇති බව අනාවරණය වන ඕනෑම අවස්ථාවකදී අපේක්ෂකත්වය/මන්ත්‍රී ධුරය අහෝසි විය යුත්තේ ය.
- 8.2. වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශ ප්‍රසිද්ධ ලේඛනයක් බවට පත්විය යුතු අතර එය මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ වගකීමක් විය යුත්තේය.
- 8.3. මහජන නියෝජනයන් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශ වාර්ෂිකව පරීක්ෂාවට ලක්කෙරෙන යාන්ත්‍රණයක් සකස් විය යුතුය.
- 8.4. වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශ වලට අදාළ වැරදි සම්බන්ධයෙන් නීති යාවත්කාලීන විය යුතුය.

ජාතික ලැයිස්තුව මගින් අපේක්ෂකයන් තෝරා ගැනීම.

මෙම යෝජනාව අදාළ වන්නේ පවතින මැතිවරණ ක්‍රමය වෙනස් නොකරන තත්ත්වයක් තුළ පමණි.

- 9.1. ජාතික ලැයිස්තුව මගින් පත් වන මන්ත්‍රීවරු සංඛ්‍යාව 29 කට සීමා විය යුතුය.
- 9.2. ජාතික ලැයිස්තුව සඳහා නම් කළ හැක්කේ සුදුසුකම් සහිත විවිධ ක්ෂේත්‍රවල උගත් බුද්ධිමත් හා විශේෂඥතාවය ඇති පුද්ගලයන්,
- 9.3. නියෝජනයක් නොලබන හෝ ප්‍රමාණවත් නියෝජනයක් නොලබන ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් හා වෙනත් කණ්ඩායම් වල නියෝජනයන් විය යුතුය.
- 9.4. ඒ ඒ පක්ෂ විසින් ජාතික ලැයිස්තුව සඳහා නම් කළ පුද්ගලයන් ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම සහ ඔහු හෝ අයගේ දැනුම සහ පළපුරුද්ද ඇති ක්ෂේත්‍රය හෝ නියෝජනයක් නොලබන ලද හෝ ප්‍රමාණවත් නියෝජනයක් නොලද කණ්ඩායම කුමක්ද යන්න දැක්විය යුතුය. ඒ සඳහා විධිමත් පෝරමයක් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් ඉදිරිපත් කළ යුත්තේය.
- 9.5. එකී විශේෂඥතාවය සහ නියෝජනය කරන ඉහත කී කණ්ඩායම සහිතව නම් ලැයිස්තුව නාම යෝජනා භාර දෙන අවස්ථාවේදීම ප්‍රසිද්ධ කළ යුතුය.
- 9.6. එම ලැයිස්තුවේ දක්වා ඇති පුද්ගලයන්ගෙන් පමණක් ජාතික ලැයිස්තුව සමන්විත වියයුතු අතර කිසිදු හේතුවක් මත පරාජිත අපේක්ෂකයන් හෝ වෙනත් තැනැත්තන් ජාතික ලැයිස්තුවෙන් පත් කරනු නොලැබිය යුතුය. මින් පරිබාහිරව යම් පත්කිරීමක් ජාතික ලැයිස්තුවට සිදුකරන්නේ නම් එය තරග කරන එක් පක්ෂයකට/සන්ධානයකට හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමකට උපරිමය තිදෙනෙක් හෝ සියයට 30 ක් ලෙස සීමාවිය යුතුය.
- 9.7. ජාතික ලැයිස්තුවේ මන්ත්‍රීධුර තුනකට වඩා හිමිවන පක්ෂ/ ස්වාධීන කණ්ඩායම් හතර වන තැනැත්තා කාන්තාවක් වන බවට වග බලා ගත යුතුය. ඒ අනුව 4, 8, 12, ආදී ලෙස කාන්තාවන් පත්විය යුතුය.

මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව

10.1. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂාවන ආකාරයේ පත්කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ඇති කළ යුතුය.

10.1.1. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට පත්කරනු ලබන සාමාජිකයින් ද්විත්ව පුරවැසියන් නොවන ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන් විය යුතුය.

10.2. මැතිවරණ කොමිසමේ සාමාජිකයින් අතරේ අවම වශයෙන් එක් අයකු හෝ කාන්තාවක් විය යුතුය.

10.3. නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණයක් පැවැත්වීම සඳහා අවශ්‍යවන සියලු රාජ්‍ය ව්‍යුහයන්/අංශ මෙහෙයවීමේ බලතල (මැතිවරණවලට අදාළව) මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට ලබාදිය යුතුය.

10.4 මැතිවරණ කොමිසම සෑම අපේක්ෂකයෙකු පිළිබඳ මූලික විස්තරයක් නිල ඡන්ද පත්‍රිකාව සමග සෑම ගෘහයකටම යොමුකිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමුවිය යුතුය. ඒ සඳහා සුදුසු ආකෘතියක් මැතිවරණ කොමිසම විසින් හඳුන්වාදිය යුතු අතර එකී ආකෘතියට අනුව සෑම අපේක්ෂකයෙක්ම තම තොරතුරු මැතිවරණ කොමිසමට නාමයෝජනා පත්‍රයක් සමග ලබාදිය යුතුය.

10.5. මැතිවරණ පැමිණිලි සම්බන්ධයෙන් කාර්යක්ෂම කටයුතු කිරීමටත්, විමර්ශනය කිරීමටත් නිසි බලතල සහිත යාන්ත්‍රණයක් සකස් විය යුතුය.

10.6. මැතිවරණ පැමිණිලි සම්බන්ධයෙන් කඩිනමින් ක්‍රියාකිරීමේ බලය සහ නඩු පැවරීමේ බලය මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට බලය හිමිවන ආකාරයට නීති සම්පාදනය විය යුතුය.

10.7. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව යටතේ ක්‍රියාත්මක වන නිලධාරීන්ගේ ස්වාධීනභාවය හා අපක්ෂපාතීත්වය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා එය වෙනමම සේවාවක් ලෙස ස්ථාපිත කළ යුතුය.

10.8. පිළිගත් පක්ෂවල වාර්ෂික ගිණුම් වාර්තා, ප්‍රධාන නිලධාරීන්ගේ නාමලේඛනය, පක්ෂ නිලධාරීන්ගේ වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශ, පක්ෂ ව්‍යවස්ථාව මැතිවරණ කොමිසමේ නිල වෙබ් අඩවියේ පලකළ යුතුය.

දේශපාලන පක්ෂ ලියාපදිංචිය

ලංකාවේ ජනග්‍රහනයට සාපෙක්ෂව ඉතා විශාල දේශපාලන පක්ෂ සංඛ්‍යාවක් ලියාපදිංචි වී ඇත. න්‍යායාත්මකව එය ප්‍රජාතාන්ත්‍රවාදී ලක්ෂණයක් වුවද භාවිතාව තුළ එය ශ්‍රී ලංකාවේ යම් කිසි විකෘතිභාවයක් නොඑසේනම් ප්‍රජාතාන්ත්‍රවාදී අවකාශය අවභාවිතා කිරීමක් ලෙස පෙනී යයි. පසුගිය දශක කිහිපය තුළ දේශපාලන පක්ෂවලට පහත සඳහන් කරන චෝදනා සමාජය තුළින් මතුව තිබේ.

- ❖ මහජන පදනමකින් තොරව දේශපාලන මතවාද හෝ ප්‍රතිපත්තිවලින් තොරව හුදු ආර්ථික ප්‍රතිලාභ අරභයා දේශපාලන පක්ෂ ලියාපදිංචි කරයි.
- ❖ ජාතිය, ආගම, කුලය පදනම්ව දේශපාලන පක්ෂ පිහිටුවයි. ජාතීන් අතර සහජීවනයට එවැනි සමහර පක්ෂ බාධා ඇති කරයි.
- ❖ බොහෝමයක් පක්ෂවල අභ්‍යන්තර ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් නොමැත.
- ❖ පක්ෂ නායකයා ඒකාධිපති ස්වරූපයෙන් කටයුතු කරයි.
- ❖ සමහර පක්ෂවල ජර්ධන තනතුරු එකම පවුලේ සමාජිකයන් අතර බෙදී යයි.
- ❖ දේශපාලන පක්ෂ නායකයින් ආර්ථික ප්‍රතිලාභ හෝ තනතුරු අරභයා පක්ෂ බදු දී වෙනත් කණ්ඩායම්වලට භාවිත කිරීමට ඉඩ දේ.
- ❖ සමහර පුද්ගලයින් කිසිදු දේශපාලන පදනමකින් තොරව හුදු ජනප්‍රියත්වය ලබා ගැනීමේ අරමුණින් දේශපාලන පක්ෂ භාවිත කර තරඟ වදී. (විශේෂයෙන් ජනාධිපතිවරණ - 2019 පක්ෂ 35)
- ❖ වෙනත් දේශපාලන කණ්ඩායම්වලට සහය ලබා දීම සඳහා මහජන පදනමකින් තොරව නාමිකව සන්ධාන ගතවේ.
- ❖ ලියාපදිංචි දේශපාලන පක්ෂවලින් 50% පමණ කිසිදු දේශපාලන මැතිවරණයකට තරඟ නොකරයි.
- ❖ සමහර පක්ෂ වාර්ෂික නිලවරණ නොපවත්වයි.
- ❖ වාර්ෂික විගණන වාර්තා නිසි කලට ලබා නොදෙයි.
- ❖ පක්ෂ අභ්‍යන්තර වයුහයන් තුළ කාන්තා නියෝජනය සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩක් නොමැත.
- ❖ පක්ෂ ලියාපදිංචියෙන් පසු වාර්ෂිකව විධිමත් අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියක් නොමැත.

- ❖ මැතිවරණවලදී දේශපාලන හෝ මහජන පදනමක් නොමැතිව විශාල පක්ෂ ප්‍රමාණයක් හා අපේක්ෂකයින් සංඛ්‍යාවක් තරග කිරීම හරහා මහජන මුදල් නාස්ති වීම සිදු වේ.

කිසියම් දේශපාලන මතවාදයක් සහිත කණ්ඩායමකට එකී මතය නියෝජනය කිරීම සඳහා දේශපාලන පක්ෂයක් ලියාපදිංචි කිරීමට ඉඩකඩ තිබිය යුතු වුවද පුද්ගලික ප්‍රතිලාභ අරභයා එවැනි පක්ෂ බිහි කර ගැනීම අධෛර්යමත් කළ යුතුය. ඒ සඳහා පක්ෂ ලියාපදිංචි කිරීමට පෙර දැනට ඇති නිර්ණායකවලට අමතරව පහත සඳහන් කරුණු ද සැලකිල්ලට ගනිමින් පක්ෂ ලියාපදිංචි කිරීමේ නීතිය සංශෝධනය කරන ලෙස ඉල්ලා සිටිමු.

- 11.1 පක්ෂයක් ලියාපදිංචි කිරීමේ දී අවම වශයෙන් දහසක හෝ සාමාජික පිරිසක් සිටින බවට තහවුරුවක් ගත යුතුය. (ඒ සඳහා පක්ෂ සාමාජික අත්සන් ලේඛනයක් භාවිත කළ හැක.)
- 11.2 අවම වශයෙන් වසර තුනක හෝ සමාජ ක්‍රියාකාරීත්වයක් තහවුරු කළ යුතුය. (ඊට අදාළ නිර්ණායක මැතිවරණ කොමිසම සම්පාදනය කළ යුතුය.)
- 11.3 පක්ෂයේ නිලධාරී මණ්ඩලය අවම වශයෙන් එකොළොස් දෙනෙකු හෝ ඊට වැඩිවිය යුතුය.
- 11.4 පක්ෂයේ විධායක මණ්ඩලය හා එහි වගකීම් නිශ්චිතව පක්ෂ ව්‍යවස්ථාවේ සඳහන් විය යුතුය.
- 11.5 පක්ෂයේ විධායක නිලධාරී මණ්ඩලය පත්වීම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රමයකට අනුව සිදුවිය යුතු අතර තීන්දු ගැනීමේ ව්‍යුහය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී බව තහවුරු විය යුතු ය.
- 11.6 විධායක සහිතයින් ගෙන් තුනෙන් එකක් කාන්තාවන් විය යුතු අතර එකම පවුලේ සාමාජිකයින් පත්වන්නේ නම් උපරිම වශයෙන් දෙදෙනෙකුට සීමා විය යුතු අතර පක්ෂ නායකයා හා ලේකම් කිසිදු විටෙක දී එකම පවුලේ අය නොවිය යුතුය.
- 11.7 පක්ෂ නායකයා තේරීම අවම වශයෙන් වසර 5කට වරක් හෝ ඊට අඩු කාලයක් තුළදී සිදු විය යුතු අතර එය රහස් ඡන්දයකින් විය යුතු බවට පක්ෂ ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විය යුතුය.
- 11.8 මැතිවරණ කොමිසම මගින් වාර්ෂිකව පක්ෂ පිළිබඳ පසු විපරම් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් සැකසිය යුතු අතර නිශ්චිත කොන්දේසි සැපිරීමට අපොහොසත් වන දේශපාලන පක්ෂ අවලංගු කිරීමට නිසි පරීක්ෂණයකින් පසු මැතිවරණ කොමිසමට බලය හිමිවිය යුතුය.
 - 11.8.1 කිසිදු සාධාරණ හේතුවක් නොමැතිව අඛණ්ඩව මැතිවරණ තුනකට තරඟ කර නොමැති පක්ෂ, වාර්ෂික පක්ෂ සම්මේලන නොපවත්වන දේශපාලන පක්ෂ, මුදලට හෝ වෙන යම් පුද්ගලික ප්‍රසාදයන් සඳහා විකිණූ හෝ මිලදී ගනු ලැබූ බවට ඔප්පු වන දේශපාලන පක්ෂවල ලියාපදිංචිය අවලංගු කිරීමට අවශ්‍ය නීති සම්පාදනය විය යුතුය.

11.8.2. සාධාරණ හේතුවකින් තොරව පක්ෂ නිලධාරීන්ගේ වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශ හා පක්ෂයේ විගණන වාර්තා නියමිත දිනට ලබා නොදෙන පක්ෂ සඳහා දඩ නියම කිරීමේ බලය මැතිවරණ කොමිෂමට හිමිවිය යුතුය.

11.9. ප්‍රාදේශීය පක්ෂ ලියාපදිංචිය

11.9.1. දේශපාලන පක්ෂවල මහජන පදනම, ඒවා පිහිටුවීමේ අරමුණ හා ස්වභාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් ප්‍රාදේශීය හා පළාත් මට්ටමින් පක්ෂ ලියාපදිංචියට ක්‍රමවේදයක් සැකසීම පිළිබඳව අවධානය යොමුවිය යුතුය.

11.9.2. මැතිවරණ කොමිෂම විසින් සකස්කරන යම් නිර්ණායක ප්‍රමාණයක් සැපිරීමෙන් පසු එම පක්ෂවලට ජාතික පක්ෂ ලෙස ලියාපදිංචියට ඉඩකඩ ලැබෙන සේ ප්‍රතිපාදන සැකසිය යුතුය.

. 12 .

සියලුම ඡන්දදායකීන්ගේ ඡන්ද අයිතිය තහවුරු කිරීම

12.1. ඡන්ද ලියාපදිංචිය

අවු 18 සපිරෙන මොහොතේදීම ඕනෑම පුරවැසියෙකුට ඡන්දය ලියාපදිංචි කිරීමට හැකිවන ආකාරයට සහ රටේ සියලුම පුරවැසියන්ට ඡන්ද අයිතිය සුරක්ෂිත වන ආකාරයේ ලියාපදිංචි ක්‍රමවේදයක් සැකසිය යුතු අතර එම සෑම පුරවැසියෙකුටම බාධාවකින් තොරව ඡන්දය භාවිත කිරීමට හැකිවිය යුතුය.

12.1.1. ඒ සඳහා පළමු පියවරේදී පදනම් ලියාපදිංචි ලේඛනයක් සකස්විය යුතු අතර එය අවම වශයෙන් වසර 10 කටවත් වලංගු විය යුතුය. එමෙන්ම මියයෑම්, පදිංචි මාරුවීම් හෝ අවුරුදු 18 සම්පූර්ණ කිරීම් යන තත්ත්වයන් ඒ මොහොතේම යාවත්කාලීන වන ආකාරයට නීතිමය රාමුව සහ ප්‍රායෝගික වැඩපිළිවෙලක් සකස්විය යුතුය.

12.1.2. දෙවන පියවරේදී උපත් ලියාපදිංචියට සමගාමීව වයස අවුරුදු 18 සම්පූර්ණ වන පුරවැසියෙකුට ඡන්ද අයිතිය හිමිවන ආකාරයට නීති සම්පාදනය විය යුතුය.

12.2. ආබාධිත ඡන්දදායකයින්ට පහසුකම් සැලසීම

12.2.1. ආබාධිත ඡන්දදායකයින්ට බාධාවකින් තොරව ඡන්දය භාවිත කිරීමට අවශ්‍ය නීතිමය පහසුකම් සහ ප්‍රායෝගික වැඩපිළිවෙලක් සකස්විය යුතුය. මෙහිදී විශේෂයෙන්ම ප්‍රවාහන පහසුකම් ලබාගැනීම, සභායට කෙනෙක් කැටුව යාම වැනි කරුණු සඳහා මැතිවරණයෙන් මැතිවරණයට වෛද්‍ය නිර්දේශ ලබාගැනීමේ ක්‍රමය ඉවත්කල යුතු අතර ස්ථීර ආබාධ වලින් පෙළෙන අයට මූලික වෛද්‍ය පරීක්ෂණයකින් අනතුරුව ඡන්දය භාවිත කිරීමට පහසුකම් ලබාගැනීම සඳහා ස්ථීර හැඳුනුම්පතක් නිකුත් කල යුතුය.

12.2.2. දෙවන පියවර යටතේ ස්ථීර ආබාධ සහිත පුරවැසියන්ට ජාතික හැඳුනුම්පත නිකුත් කිරීමේදී ඔවුන් ඉල්ලුම් කරන්නේ නම් ඔවුන්ගේ ආබාධය හඳුනාගත හැකි ආකාරයේ සංකේත ඇතුළත් කරමින් ජාතික හැඳුනුම්පත නිකුත් කිරීම පිළිබඳ අවධානය යොමුවිය යුතුය.

12.3 දෘශ්‍යාබාධිත පුද්ගලයින්ට ඡන්දපොල තුළදී බාධාවකින් තොරව විශ්වසනීයව සිය ඡන්දය භාවිත කිරීම සඳහා බරේල් ක්‍රමවේදය හෝ වෙනත් තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයක් සැකසීම පිළිබඳව අවධානය යොමුවිය යුතුය.

12.4 ඡන්දදායක හැඳුනුම්පතක් නිකුත් කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටි ජනගහණයෙන් යම් පිරිසක් ජාතික හැඳුනුම්පත අයදුම් කිරීමට අවශ්‍ය මූලික ලේඛන නොමැතිකම නිසා හැඳුනුම්පත් ලබාගැනීමෙන් වැළකී ඇත. එවැනි පිරිසෙන් බහුතරයකට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව හඳුනාගෙන ඇති විකල්ප අන්‍යතා ලේඛනද නොතිබෙන තත්ත්වයක් නිරීක්ෂණයවී ඇත. එම පිරිසට සෑම මැතිවරණයකදීම තාවකාලික හැඳුනුම්පතක් ලබාගැනීමට සිදුවීම ඡන්දය භාවිත කිරීමට ඇති උනන්දුව හීනවීමට හේතුවක් විය හැකි බැවින් එවැනි පිරිස් විධිමත්ව හඳුනාගෙන මැතිවරණ සඳහා පමණක් භාවිත කල හැකි ඡන්දදායක හැඳුනුම්පතක් නිකුත් කිරීමට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට බලය පැවරෙන ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් කල යුතුය.

13.1. පුරවැසිභාවය

සියලුම මැතිවරණ සඳහා ඉදිරිපත් වන අපේක්ෂකයින්, පක්ෂ නායකයින් හා පක්ෂවල තීන්දු තීරණ ගන්නා මණ්ඩලවල සාමාජිකයින් ද්විත්ව පුරවැසියන් නොවන ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන් විය යුතුය.

13.2 සියලුම මැතිවරණ සඳහා ඉදිරිපත් වන අපේක්ෂකයින් අතුරින් 20% ක් තරුණ නියෝජනය (කාන්තාවන්ද ඇතුළුව) ක් තිබිය යුතුය.

13.3 අධිකරණ විනිසුරුවරුන්, මාණ්ඩලික නිලධාරීන්, හමුදාවේ ඉහළ නිලධාරීන්, පොලිස් සේවයේ ඉහළ නිලධාරීන් හා සංස්ථාපිත මණ්ඩලවල ඉහළ නිලධාරීන්, කොමිෂන් සභා සාමාජිකයින්, ග්‍රාම නිලධාරීන් හා ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් ඇතුළු රාජ්‍ය බලය, ධනය හා සුබසාධන ක්‍රියාවලීන් හැසිරවූ නිලධාරීන් විශ්‍රාම යාමෙන් හෝ එම තනතුරෙන් ඉවත්වීමෙන් වසර 3 ක් ඉක්ම යනතෙක් කිසිදු මැතිවරණයක අපේක්ෂකයෙකු නොවිය යුතුය.

13.4 සෑම අපේක්ෂකයෙකුම තමා මහජන නියෝජනයෙකු වීමට නුසුදුස්සෙකු නොවන බවට දිවුරුම් ප්‍රකාශයක් ලබාදිය යුතු අතර ඒ සඳහා ව්‍යාජ තොරතුරු ඇතුළත් කල බවට අධිකරණයක් ඉදිරියේ තහවුරු වුවහොත් ඔහුගේ හෝ ඇයගේ මන්ත්‍රී ධුරය අහිමිවිය යුත්තේය.

13.5 සෑම අපේක්ෂකයෙක්ම තම නාමයෝජනා පත්‍රය සමග තමා මැතිවරණයට තරගකිරීමේ අරමුණ හා සිය සුදුසුකම් ඇතුළත් පත්‍රිකාවක් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට ලබාදිය යුත්තේය. මැතිවරණ කොමිසම ඒ සඳහා සුදුසු ආකෘතියක් සකස්කල යුතු අතර එම තොරතුරු ඡන්දදායකයාට දැනගත හැකිවන සේ ප්‍රසිද්ධ කල යුතුය.

මහජන නියෝජිතයන් පක්ෂ මාරුකිරීම

- 14.1. ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක ක්‍රමයට අනුව ඡන්දදායකයා ඡන්දය ලබාදෙන්නේ පක්ෂයට වන බැවින් යම් අපේක්ෂකයෙකුට සිය ප්‍රතිපත්තියට අනුව තවදුරටත් තමා නියෝජනය කරන පක්ෂයේ කටයුතු කල නොහැකි නම් ස්වාධීන මන්ත්‍රීවරයෙකු ලෙස කටයුතු කිරීම හැර පක්ෂ මාරුකිරීමක් සිදුකල නොහැකි වන ආකාරයට නීති සම්පාදනය විය යුතුය.
- 14.2. පක්ෂයේ මන්ත්‍රීවරුන්ගෙන් සහිකයින් $\frac{1}{3}$ කගේ හෝ වැඩි පිරිසක් පක්ෂය මාරුකිරීමට තීන්දු කරන්නේ නම් ඒ සඳහා අවස්ථාව හිමිවිය යුතුය.
- 14.3. එසේ වුවද ආණ්ඩු පක්ෂයේ සිට විපක්ෂයට මාරුවීම හේතුකොටගෙන ඔහුගේ හෝ ඇයගේ මන්ත්‍රී ධුරය අහිමිවිය නොවිය යුත්තේය. ඔහුගේ හෝ ඇයගේ කණ්ඩායම මාරුවීම නිසා ආණ්ඩු බලය මාරුවේ නම් ඔහුගේ හෝ ඇයගේ මන්ත්‍රී ධුරය අහිමි කල යුතුය.

පුරවැසි කාර්යභාරය

15.1. මහජන නියෝජිතයින් නැවත කැඳවීම

මැතිවරණයේදී ජනතාවට ලබාදුන් පොරොන්දු ඉටුකිරීමට අපොහොසත් වන හෝ ඒ සඳහා ප්‍රමාණවත් උත්සාහයක් නොදරන මහජන නියෝජිතයින්, ජනතා අභිලාෂයට එරෙහිව කටයුතු කරන නියෝජිතයින් තේරීපත්වීමෙන් වසර දෙකකට පසුව ආපසු කැඳවීම සඳහා කතානායකවරයා වෙත ඉල්ලුම් කිරීමට අදාල බල ප්‍රදේශයේ ලියාපදිංචි ඡන්දදායකයෙකුට අයිතිය තිබිය යුත්තේය.

එහෙත් ඒ සඳහා අදාල දිස්ත්‍රික්කයේ ලියාපදිංචි සිවිල් සංවිධාන වලින් 50% කට වැඩි ප්‍රමාණයක් අත්සන් කර තිබීම හෝ මහජන නියෝජිතයින් ලබාගත් ඡන්ද ප්‍රමාණයක් 50% කට වැඩි පිරිසක් අත්සන් කර තිබිය යුතුය.

එවැනි තත්ත්වයකදී අදාල මන්ත්‍රීවරයාට නිවැරදිවීම සඳහා මාස 6 ක කාලයක් ලබාදිය යුතු අතර ඒ පිළිබඳව කතානායකවරයා සෑහීමකට පත්නොවන්නේ නම් පාර්ලිමේන්තුවේ ඡන්ද විමසීමකට යොමුකල යුතුය.

- 15.2. ධුරය ආරම්භවී වසර දෙකක් ඉක්මයාමෙන් අනතුරුව එම ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනවලට හෝ ලබාදුන් පොරොන්දුවලට අනුකූලව කටයුතු කර නොමැති බව තහවුරු වන්නේ නම් ඔවුනට එරෙහිව විශ්වාසය කඩ කිරීම, ගිවිසුම් කඩකිරීම යටතේ අධිකරණයට යාමට පුරවැසියාට බලය හිමිවිය යුතු අතර ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කරවාගැනීමට අධිකරණ නියෝගයක් ගැනීමට හැකියාව තිබිය යුත්තේය.
- 15.3. මැතිවරණයකදී පක්ෂයක් විසින් ඉදිරිපත් කරන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය සිය ධුර කාලය තුළදී ක්‍රියාත්මක කල හැකි ප්‍රායෝගික හා නිශ්චිත කාලරාමු සහිත එකක් විය යුතුය.
- එම ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය ඡන්ද විමසීමේ දිනයට දින 14 කට පෙර මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත ඉදිරිපත්කොට ප්‍රසිද්ධ කල යුතු අතර එය පක්ෂයේ ලේකම්වරයා හා අපේක්ෂකයා විසින් අත්සන් කල නොතිබුව අභියෝග කල හැකි ලියවිල්ලක් විය යුතුය.
- 15.4. සියලු මැතිවරණ අක්‍රමිකතාවයන් පිළිබඳව නෛතික ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට පුරවැසියන්ට ඇති ඉඩකඩ පුළුල් කිරීම.
- මෙහිදී මැතිවරණයකදී පක්ෂ, අපේක්ෂකයන් හෝ ආධාරකරුවන් හෝ වෙනත් පාර්ශවයන් සිදුකරන මැතිවරණ අක්‍රමිකතා පොදුවේ රටට හා රටේ අනාගතයට බලපාන බැවින් ඒ සඳහා සීමාකිරීමකින් තොරව මහජනතාවට හෝ පුරවැසියන්ගෙන් සමන්විත සංවිධානයකයට අධිකරණය හමුවේ අධිකරණ කටයුතු කිරීමට ඉඩසැලසිය යුතුය.
- 15.5. අධිකරණයේ සහාය පතන කාර්යයේ වටිනාකම අවසන්වීමට පෙර අධිකරණ කටයුතු අවසන් කිරීමට පතන මගින් ප්‍රතිපාදන සලසා තිබිය යුතුය.

. 16 .

මන්ත්‍රී ධුරය අභිමිචිය හැකි අවස්ථා

- 16.1. අපරාධමය වරදකට නීතිය ඉදිරියේ වරදකරුවීමෙන් හෝ අල්ලස් හෝ දූෂණ වරදකට වරදකරුවීමෙන් හෝ රාජ්‍ය දේපළ හා බලය අවභාවිත කිරීමකට වරදකරුවීමෙන් හෝ වසර 7 ක කාලයක් අතරතුර කිසිදු මැතිවරණයකට අපේක්ෂකත්වය නොලැබිය යුතුය.
- 16.2. ජනතා නියෝජිතයෙකු වශයෙන් පත්වීමෙන් පසුද ඉහත සඳහන් කල වරදකට වරදකරුවූයේ නම් මන්ත්‍රී ධුරය අහෝසි විය යුතු අතර මනාප ලැයිස්තුවේ ඊළඟට සිටින අපේක්ෂකයා හිස්වූ අසුන වෙනුවෙන් පත්කල යුතුය.

. 17 .
සීමානිර්ණය

1980 වර්ෂයේ සීමා නිර්ණයට මෙන්ම පසුගිය පළාත් පාලන , පළාත් සභා සීමා නිර්ණයටද දේශපාලන වශයෙන් විශාල විවේචන එල්ල විය. එබැවින් නව මැතිවරණ ක්‍රමයකට අනුව සීමා නිර්ණය සිදුකරන්නේ නම් සාමාන්‍යයෙන් සීමා නිර්ණයේදී සලකා බලන කරුණුවලට අමතරව පහත සඳහන් කරුණු කෙරෙහිද අවධානය යොමු කළ යුතුය.

විශේෂයෙන්ම සීමා නිර්ණයට පදනම ලෙස දැනට පවතින ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස , පළාත් පාලන කොට්ඨාස, පළාත් පාලන බලප්‍රදේශ, ප්‍රදේශීය ලේකම් බලප්‍රදේශ සැලකිල්ලට ගන්නේ නම් ඒවායේ අති බරපතල විෂමතාවයන් අවම කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය. උදාහරණ - ඡනගහනය පුද්ගලයන් 1500 ට එක් ග්‍රාම නිලධාරීවරයෙකු සිටින විට තවත් තැනකදී 27000 කට එක් අයෙකු වේ.

ව අනුව,

- 17.1. දැනට ඇති ව්‍යුහය තුළ විෂමතා ඉවත් කිරීම
- 17.2. ඒ ඒ ප්‍රදේශ වල ඇති විවිධත්වය සැලකිල්ලට ගැනීම
- 17.3. ඡනතා මතය සාධාරණ ලෙස නියෝජනය වීමට ඉඩ සැලසීම
- 17.4. සීමානිර්ණය කිරීමේදී එක් එක් ආයතන අතර (පළාත් පාලන, පළාත් සභා, පාර්ලිමේන්තු) යම් සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනැගෙන සේ කටයුතු කිරීම

උදාහරණ -

ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ (X) ප්‍රමාණයක් පළාත් පාලන කොට්ඨාශයක් ලෙස නම්කිරීම. පළාත් පාලන කොට්ඨාශ (Y) ප්‍රමාණයක් පළාත් පාලන ආයතනයක් බවට පත්කිරීම. පළාත් පාලන ආයතන හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් ආයතන (Z) ප්‍රමාණයක් පළාත් සභා කොට්ඨාශයක් බවට පත්කිරීම.

පළාත් සභා කොට්ඨාශ (ඪ) ප්‍රමාණයක් පාර්ලිමේන්තු කොට්ඨාශයක් බවට පත්කිරීම.

- 17.5. ඡන්දදායකයන් හට තම ඡන්දය භාවිත කිරීමේදී අපහසුතා ඇති නොවන පරිදි භූගෝලීය සීමාවන් හා ප්‍රායෝගික තත්ත්වයන් සැලකිල්ලට ගැනීම



PAFFREL

No.16, Byrde Place, Off Pamankada Rd,
Colombo 06, Sri Lanka.

Tel: 0112558570/1 i Fax: 0112558572

Email: paffrel@sltnet.com

Web: www.paffrel.lk